

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Katedra literární kultury a slavistiky

**Kritická recepce tvorby Východočeského divadla Pardubice v
regionálním tisku od roku 2000 do současnosti**

Veronika Chvátlová

Bakalářská práce

2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne

Veronika Chválová

Poděkování:

Ráda bych poděkovala především vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Ivo Říhovi, Ph.D., za připomínky, cenné rady, čas, pomoc a zájem, který věnoval mé práci, a všem, kteří mě podporovali.

„Totus mundus agit histrionem.“ (Celý svět hraje divadlo)

– nápis na londýnském divadle Globe, 1599

ANOTACE

Tato bakalářská práce se soustředí na kritickou recepci tvorby Východočeského divadla Pardubice od roku 2002 po současnost. První a druhá, teoretická část je zaměřena na VČD jako takové, na osobnosti, které prošly pardubickým divadlem, na zasazení divadla do historického kontextu a také na teorii médií. Dále se druhá kapitola věnuje vymezení regionálních periodik a jednotlivým tiskovinám, kterým se bude práce zabývat, a to zejména *Pardubickému deníku*. Představena jsou ale i další pardubická regionální periodika, která se VČD věnují. Třetí, stěžejní část práce analyzuje kritické ohlasy VČD z hlediska různých aspektů – hodnocení herců, práce režiséra, scénografa, prostředí atd. V závěru práce je popsáno a shrnuto, jak se kritická recepce pardubického divadla vyvíjela.

KLÍČOVÁ SLOVA

Východočeské divadlo Pardubice, VČD, média, Pardubický deník

TITLE

The Critical Reception of Production of the East Bohemian Theatre Pardubice in Regional Press from 2000 to the Present

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on critical reception of the East Bohemian Theatre Pardubice in regional press from 2000 to the present. The first and second theoretical part is focused on the East Bohemian Theatre Pardubice as such and people who were performing in Pardubice theater. The thesis puts the theater into a historical context and focuses on theory of media as well. The second part deals with definition of regional periodicals and individual printed materials, especially Pardubice daily. Other regional Pardubice periodicals, which are devoted to Pardubice theater, are also mentioned. The third and the most important part analyses criticism responses of the East Bohemian Theatre Pardubice in various aspects – evaluation of actors, director's work, scenographers's work, environment etc. The final part of the thesis describe and summarize the development of critical reception of Pardubice theater.

KEY WORDS

The East Bohemian Theatre Pardubice, media, Pardubice periodicals

Obsah

Úvod	1
1. Východočeské divadlo Pardubice	3
1.1 Založení Východočeského divadla Pardubice a vývoj jeho tvorby (až do 2. poloviny 20. století)	3
1.2 Šedesátá – sedmdesátá léta.....	5
1.3 Rok 1989.....	6
1.4 Po roce 2000	6
1.5 Významné osobnosti VČD napříč staletím	9
1.6 Festival smíchu	13
2. Média	14
2.1 Význam masových médií.....	14
2.2 Moc masových médií	16
2.3 Regionální periodika.....	16
3. Kritická recepce Východočeského divadla Pardubice	19
3.1 Hodnocení VČD v Pardubickém deníku.....	19
3.3.1 Od Hamleta přes Mefistu po Lišku v kurníku.....	20
3.3.2 Jak Pardubický deník hodnotí herce.....	45
3.3.3 Neobyčejná představení na Kunětické hoře	46
3.2 Jak je VČD hodnoceno v dalších periodikách (Mladá fronta Dnes, Pardubický Patriot, Pernštejn, Právo a další)	48
4. Shrnutí	51
Závěr	52
Seznam pramenů a literatura	54
Přílohy.....	62
Summary	63

Úvod

Když se v souvislosti s Pardubicemi řekne slovo kultura, téměř každému se mimo jiné vybaví Východočeské divadlo Pardubice (VČD). Tento kulturní stánek, jenž má své základy v ochotnickém divadle, vkročil před několika lety do druhého století své existence. A nutno říci, že za více než sto let se na těchto divadelních prknech vystříдалo velké množství hereckých legend, kterým k vytríbeným výkonům na jevišti pomáhali režiséři, scénografové, kostymérky i výborná hudba dotvářející atmosféru představení, a samozřejmě i mnoho dalších aspektů. Za všechny tyto legendární herce a herečky můžeme jmenovat Věru Galatíkovou, Josefa Somra, Ladislava Freje, Zdeňka Rumpíka nebo také Zdenu Bittlovou.

V předkládané bakalářské práci se budeme zabývat kritickou recepcí právě Východočeského divadla Pardubice. Budeme analyzovat ohlasy na inscenace pardubického divadelního souboru, především v *Pardubickém deníku*, od roku 2000 po současnost. V krátkém shrnutí bych porovnála, jak hodnotí VČD další periodika, jako například *Mladá fronta Dnes* nebo *Pardubický Patriot*.

V úvodní části představím Východočeské divadlo jako takové. K jeho vybudování vedla dlouhá a poněkud trnitá cesta, přesto se Pardubice touto budovou pyšní bezmála sto deset let. V této kapitole nastíníme, co vedlo k postavení pardubického divadla nebo jaké osobnosti se podílely na utváření pardubické divadelní scény. Také uvedeme, jaké žánry se objevovaly na scéně nebo jaké osobnosti se vystřídali na postu ředitele divadla. To vše zasadíme do kontextu doby. Podkladem pro utvoření dějinného obrazu VČD budou zejména publikace jako *Historie divadelní Pardubic a okolí*¹, *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*², *Pardubice v období normalizace: politika, kultura a média od srpna 1968 do listopadu 1989*³ nebo *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*⁴.

¹ Císař, Jan, Mohylová, Věra. *Historie divadelní Pardubic a okolí*. Východočeské divadlo Pardubice, 2002.

² *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014.

³ Skalecká, Veronika. *Pardubice v období normalizace: politika, kultura a média od srpna 1968 do listopadu 1989*. Červený Kostelec: Pavel Mervant, 2016.

⁴ Fialová, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014.

V další kapitole, která je věnována médiím, se budeme v několika podkapitolách soustředit na vysvětlení pojmů jako deník, periodický tisk nebo také toho, jak je mediální ohlas pro VČD důležitý. V *Pardubickém deníku* totiž nevycházejí jen recenze, ale také například i tipy, jakou kterou hru navštívit, nebo jeho redaktoři své čtenáře informují, kdo zvítězil v každoroční anketě o nejoblíbenějšího herce či herečku. Při analýze shromážděného materiálu musíme pracovat s žánrovými obměnami jednotlivých textů, jelikož se ne vždy jedná jen o recenze. Dále představíme zejména *Pardubický deník*, ale i další deníky, ze kterých jsme čerpali podklady pro analyzování kritické recepce VČD.

Po úvodních dvou kapitolách s teoretickým přehledem se přesuneme ke třetí, stěžejní části práce, která bude zaměřena na samotnou analýzu kritických ohlasů VČD. Zhodnotíme, jak byl ve sledované části mediálního prostoru utvářen obraz tohoto divadla v průběhu prvních dvou desetiletí 21. století. Tato část bude rozdělena na jednotlivé podkapitoly, ve kterých se budeme věnovat samotným inscenacím (tato pasáž bude nejobsáhlejší), hodnocením herců, dále představením na Kunětické hoře nebo také hodnocením v dalších periodikách. Práce obsáhne kritický ohlas od roku 2000 po současnost. Kritické ohlasy jsou již několik desítek let publikovány v nepřeborném množství tiskovin, my se však zaměříme především na ty, které byly uveřejněny v *Pardubickém deníku*, který je úzce spjat s kulturou pardubického kraje. Tyto recenze vycházejí v kulturní rubrice již zmíněného deníku. Bude zajímavé sledovat, jak různí recenzenti z jednoho deníku hodnotí hry uvedené ve VČD.

V závěrečné čtvrté kapitole této práce bychom shrnuli dosavadní zjištění z probádaného materiálu a pokusili se odpovědět na otázku, jak se vývojově proměňoval obraz VČD za těch bezmála dvacet let v *Pardubickém deníku*, pokud vůbec. Jakým aspektům se recenzenti věnovali nejvíce a nejčastěji, nebo jestli naopak bývá něco upozaděno. Zároveň bychom do kontrastu postavili i nějaké ukázky z dalších periodik, ze kterých by vyplynulo, zda se hodnocení podobají těm v *Pardubickém deníku* a jsou postavena na stejném principu, nebo zda lze mezi přístupy *Pardubického deníku* a ostatních periodik vysledovat ve zkoumaném období nějaké zásadní odlišnosti.

1. Východočeské divadlo Pardubice

„Divadlo je zvláštním místem na zemi, kde city, vášně, lásky a nenávisti, komedie i drama jsou opravdovými pojmy živého, i když neskutečného světa. Energie, která nás pohlcuje a zároveň žene dál v nezastavitelném proudu dějin, je pojítkem mezi minulostí, přítomností a budoucností. Okamžiky, zhmotněné v mnoha zašlých fotografiích, jsou snad to jediné, co zůstává z divadelního zázraků. Myslím, že je to především paměť a vzpomínky. Bohužel a naštěstí zároveň žádná multimediální technologie nedokáže zachytit jedinečný, neopakovatelný zážitek, kterým je divadelní představení. Proto je divadlo sice pomíjivé, ale zároveň nesmrtelné,“ vyjádřil se na adresu divadla Petr Dohnal, ředitel Východočeského divadla Pardubice.⁵

1.1 Založení Východočeského divadla Pardubice a vývoj jeho tvorby (až do 2. poloviny 20. století)

Pardubické divadlo je ve svých počátcích spojeno s dobou Pernštejnů, jež bývá právem nazývána „zlatou dobou“ města. Tehdy v polovině 16. století se objevují první záznamy o provozování divadla, aby zhruba o 300 let později začala nová „zlatá doba“, která v souvislosti s ekonomickým a průmyslovým růstem i stoupajícím počtem obyvatelstva Pardubic přináší i nové a výrazné podněty divadelnímu vývoji.⁶ Jakési nesmělé pokusy o divadelní produkce se ale objevovaly již v 18. století. Umělecká a kulturní instituce, již divadlo bezesporu je, se s měšťanstvem spojuje od poloviny 18. století těmi nejtěsnějšími svazky.

Po dlouhou dobu byla znamenitě používaným nástrojem při získávání postavení na poli politickém, ideovém a ideologickém a sloužila k výchově širokých vrstev obyvatelstva. V 19. století se v Německu zrodil program „vysokého měšťanského divadelního umění“, který nesl název „Bildungstheater – vzdělávací divadlo.“ V našich podmínkách mělo ale divadlo ještě další zvláštní funkce. Nejde jen o jeho „buditelskou roli“ v době národního obrození, která po dlouhou dobu spočívala především na ochotnících. Ochotnictví totiž představovalo masové a později i organizované hnutí, jež mělo členstvo ze všech sociálních skupin a vrstev, které se nepřetržitě a plynule obnovovalo a doplňovalo. Díky masovosti, organizovanosti a kontinuitě se stalo jedním z nejdůležitějších projevů a podob českého veřejného života.⁷

⁵ Císař, Jan, Mohylová, Věra. *Historie divadelní Pardubic a okolí*. Východočeské divadlo Pardubice, 2002. úvod

⁶ *Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004*. Pardubice, 2004. s. 7.

⁷ Císař, Jan, Mohylová, Věra. *Historie divadelní Pardubic a okolí*. Východočeské divadlo Pardubice, 2002. s. 12.

V Pardubicích poslední třetiny 19. století vládne čilý ruch ochotnického divadelního snažení, vystupují tu četné profesionální kočovné společnosti a hraje pohostinsky řada předních českých herců, mezi nimiž nechybí několikrát ani Eduard Vojan. Chybí ovšem důstojná divadelní budova.⁸ Návrh k postavení divadla se objevil již v roce 1882. Dlouhou dobu se vedly diskuze, zda se má postavit samostatná divadelní budova nebo pouze divadelní dům. K vybudování divadla však vedla dlouhá cesta, která trvala dokonce několik desetiletí. Základní kámen k pardubickému divadlu byl položen 16. května 1907.⁹ Budova byla postavena na konci prvního desetiletí 20. století, tedy roku 1909, a s ní byly a jsou od toho okamžiku trvale spojeny dějiny pardubického divadla, jak profesionálního, tak i ochotnického.

Slavnostní otevření Městského divadla 11. prosince roku 1909 zahájil proslovem starosta města a zemský poslanec František Kuchynka. Umělecký program zahájil Josef Štolba a zazněla Smetanova slavnostní předehra složená k položení základního kamene Národního divadla. Objevují se i první kritické stati, které se vážou k divadlu. Například inscenace hry Karla Maška Poutník byla obecenstvem i kritikou hodnocena až nad očekávání dobře, včetně výpravy a hudební složky. Následující Štolbovu „episodu z těžkých dob Pardubic“ s názvem 1744, kterou zrealizovali ochotničtí herci, kritikou vysoce cenění. Druhý večer se nesl ve znamení opery, na programu byla Smetanova Hubička v podání místních pěveckých sborů.¹⁰

První republika přinesla pardubickým amatérům velké úspěchy díky jejich vysoké úrovni, náročnosti i průbojnosti. Spolek divadelních ochotníků se zařadil mezi amatérskou divadelní elitu. V roce 1905 vzniká Divadlo sdružených měst východočeských. V lednu roku 1910 začala v Městském divadle v Pardubicích hrát společnost Antonína Frýdy právě pod hlavičkou „Divadlo sdružených měst východočeských“. Bohužel však přes všechnu snahu jeho zakladatelů vytvořit spojením několika měst pevnou a bezpečnou základnu pro divadelní provoz nedosáhlo trvalé kvality. Léta dobrá se střídala s léty horšími. V roce 1948 takto organizovaná divadelní Východočeská společnost zanikla a vzniká první stálé samostatné profesionální divadlo v Pardubicích. Nejprve jako Městské divadlo, které se po zřízení krajů stává divadlem krajským. Je to divadlo oblastní s vymezenou působností ve východních Čechách. Zázemí, jež pardubické divadlo mělo ve svém provozu, souboru i tradici solidního

⁸ *Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004*. Pardubice, 2004. s. 7.

⁹ Huňáček, Miloslav, Thein, Pavel. *A B – Zet Pardubicka. Městské divadlo sešit 34*. Klub přátel Pardubicka s podporou pardubického kraje a Města Pardubic, 2004. s. 8.

¹⁰ *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014. s. 15.

amatérského a profesionálního měšťanského divadla, se umožňovaly vyhnout největším otrěsům a propadům, jež poznamenávaly přelom čtyřicátých a padesátých letech 20. století.¹¹

30. března 1931 vypukl na jevišti Městského divadla požár při hraní operety „Čeští muzikanti“, když těsně před začátkem třetího jednání chytil od reflektoru zadní prospekt. Tento požár zničil především jevištní zařízení a až do února 1932 se divadlo opravovalo.¹² Svou poválečnou činnost zahájilo Východočeské divadlo 18. května 1945. Do jeho osudů se promítly nadšení, naděje, velkolepé plány i iluze a sny, stejně jako chaos a zmatek prvních dnů po skončení války. Po únoru 1948 se oblastní divadla stávají divadly státem zřízenými a státními orgány řízenými. To jim sice přinese určité ekonomické zabezpečení, ale na druhé straně je jim uložena a jednoznačně stanovena funkce, kterou mají ve společnosti plnit. Byla to na prvním místě zásadně a tvrdě vyžadovaná funkce nástroje šířícího a propagujícího oficiální politiku a ideologii lidově-demokratického státu a její vůdčí síly KSČ. Takto se na přelomu čtyřicátých a padesátých let z dramaturgie stala činnost střežící ideovou čistotu divadla, jež byla ostražitě a bděle sledována všemi nadřízenými stranickými a státními orgány. V oblastních divadlech se k této základní funkci přidružily i funkce další – a to především osvětová.¹³

1.2 Šedesátá – sedmdesátá léta

Oficiální kultura v období komunistického režimu plnila podobnou roli jako média, tedy sloužila KSČ k ovlivňování společnosti a k prosazování její politiky, byla nástrojem ideologického boje. Měla režimu poskytovat základní politickou oporu tím, že ho ospravedlňovala v očích veřejnosti. Přísná ideologie se v této sféře projevovala také při výběru domácích a zahraničních textů. Divadlo se uzavřelo nejlepším českým i světovým dramatikům. Nemohli zde působit významní režiséři a herci tehdejší doby, neboť nerozhodoval talent, ale loajalita vůči režimu.¹⁴ Kvůli tomu, že povoleným hrám chyběla kvalita, začala divadla hodně pracovat s historickými tématy. Celkově však úroveň divadla značně poklesla. Na počátku sedmdesátých let se stal uměleckým šéfem Východočeského divadla Zdeněk Bittl, který jeho programovou linii výrazně rozšířil o hudební divadlo realizující zábavnou, líbivou, někdy až

¹¹ *Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004*. Pardubice, 2004. s. 7.

¹² Císař, Jan, Mohylová, Věra. *Historie divadelní Pardubic a okolí*. Východočeské divadlo Pardubice, 2002. s. 79.

¹³ Tamtéž, s. 87.

¹⁴ Skalecká, Veronika. *Pardubice v období normalizace: politika, kultura a média od srpna 1968 do listopadu 1989*. Červený Kostelec: Pavel Mervant, 2016. s. 111.

podbízivou linii. Nenáročná témata byla pro normalizační umění typická. Kabaretní představení byla jako nevhodná forma divadelního umění v Pardubicích zakázána.¹⁵

1.3 Rok 1989

Východočeské divadlo se v listopadu 1989 stalo, tak jako většina českých divadel, centrem politického života, které sloužilo jako politická tribuna a soubor se zvoleným stávkovým výborem se podílel na veškerém společenském dění ve městě.¹⁶ Po listopadu 1989 tedy nastalo období neklidu, ale zároveň i naděje na změnu. Otázka divácká se postupně dostávala do popředí vůbec, neboť polistopadové události sice učinily divadla středem ohromného politického zájmu, ale jakmile pominuly převratné dny, divadlo zdaleka nepoutalo tolik pozornosti. „Buditelská éra“ českého divadla, jak to kdysi pojmenoval F. X. Šalda, skončila. České divadlo už nemuselo hovořit o jevech „mimodivadelních“, jimiž po dlouhou dobu přitahovalo zájem diváků. Mohlo a muselo je lákat tím, co poskytuje a dává právě a jenom divadlo.¹⁷

„Zrod tohoto divadla charakterizovalo úsilí zbudovat Městské divadlo jako výraz ekonomické a kulturní úrovně města...Divadlo chce být přirozeným divadelním centrem, divadlem repertoárového typu, které komunikuje s veřejností především vlastní tvorbou, vycházející z potřeb regionu a přesahující svými výsledky do všech souvislostí tvorby českého divadla. Tváří v tvář společenské situaci chce divadlo plnit nejen svoji rekreativní funkci, ale ve vyváženém programu posilovat všechny pozitivní společenské hodnoty a podílet se na programu duchovní hygieny společnosti‘. Divadlo chce být otevřené všem divadelním proudům, divadlem pro každého,“ řekl prof. František Laurin, divadelní režisér.¹⁸

1.4 Po roce 2000

Návrat důvěry v divadlo jakožto formu umění i zábavy a také návrat víry v divadlo, jako svého druhu politikum, lze pozorovat např. ze zvyšujícího se počtu satirických inscenací i původních satirických her a inscenací politického divadla vůbec. Následkem toho se soubory po r. 2000 snažily také vybrušovat a posilovat vlastní umělecké programy. V tomto období výrazně zesílilo úsilí o získání diváka a navzdory všeobecnému poklesu dotací rovněž narůstaly počty premiér i počty odehraných představení, což v konečném výsledku mimo jiné také

¹⁵ Tamtéž, s. 204.

¹⁶ Tamtéž, s. 240.

¹⁷ Císař, Jan, Mohylová, Věra. *Historie divadelní Pardubic a okolí*. Východočeské divadlo Pardubice, 2002. s. 120.

¹⁸ Tamtéž, s. 127.

navýšilo poptávku po původní dramate. ¹⁹ Na ukotvení divadla v nových společenských podmínkách se rovněž podílely po roce 2000 stále více znatelné snahy divadel vyprofilovat se a vzájemně se odlišit vůči ostatním, jak dramaturgií, poetikou, tak angažováním výrazných tvůrců i zvláštními projekty. Charakteristickým rysem dramaturgie této dekády se stal zejména boom divadelních „přepisů“ filmových předloh. Značná část dramatiků ale pracovala v režimu autorského divadla, což znamená, že byli zároveň režiséry svých her, a naopak režiséři se stávali dramatiky. Dramatické počiny vznikaly často i formou kolektivního autorství, ovšem fenoménem tohoto období se stali právě autorští režiséři. ²⁰

Důležitým žánrem se stala groteska jakožto modelově vyhocené spodobené společenské situace vyrůstající z potřeby karikovat a vysmívat se. Současná groteska je velmi rozmanitá, vykazuje škálu podžánrů a vyznačuje se intertextuálními odkazy, snahou o naplňování „mýtů“ a literárně kanonizovaných příběhů novými obsahy a míšením prvků „vysokých“ a „nízkých“, tragických a komických. Zásadní uplatnění měla groteska v „nové vlně“, neboť dokázala vystihnout rozporuplnost přelomu tisíciletí, kterou provázal úpadek hodnot, rozvrat společenských norem, rozvoj konzumerismu, kultu krásy a zábavnosti. Prudký nárůst satiry po roce 2000 vzešel z potřeby kriticky vyhrotil společenské a politické problémy a podnítit diváky k politickému myšlení. ²¹

Městské divadlo je hlavní a jedinou budovou Východočeského divadla Pardubice. Na scéně se nachází již více než dlouhých sto let, přesto však hledá možnosti, jak rozšířit nabídku divákům, a dokonce i o představení na jiných, netradičních scénách (komorní Hronovická scéna, Komorní scéna Anežky České, Zámecká scéna). V posledních letech se stalo již zažitou tradicí letní hraní v exteriéru, jednak na Kunětické hoře, a také na zámeckém nádvoří. Velký podíl na divadelních aktivitách mají také zájezdy. Východočeské divadlo Pardubice hraje na patnácti místech pardubického kraje a na deseti místech mimo kraj. ²²

Kromě toho má divadlo velmi pestrou účast na různých festivalech, kde získalo nemalá ocenění. Například inscenace vzniklé v sezonách 1999–2004 reprezentovaly Východočeské divadlo na prestižních celostátních přehlídkách, mezi které patří České divadlo (hrami jako *Maria Callas*, *Nápadníci trůnu*, *Kupec benátský*, *Měsíční běs*, *M. Butterfly*), *Letní shakespearovské slavnosti* (*Kupec benátský*), *Flora Olomouc* (*Maria Callas*), *Divadlo*

¹⁹ Fialová, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. s. 609.

²⁰ Tamtéž, s. 616.

²¹ Tamtéž, s. 628.

²² *Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004*. Pardubice, 2004. s.119.

evropských regionů v Hradci Králové (Maria Callas, Měsíční běs, Ondina), Smetanova Litomyšl (Maria Callas), Zvolenské slavnosti (Předvečer tříkrálový) a na mezinárodních festivalech v Zittau (Romeo a Julie) a Selbu (Medea). Domácího GRAND Festivalu smíchu se Východočeské divadlo účastní již tradičně každým rokem jednou komedií. Na přehlídce České divadlo získali cenu za nejlepší herecký výkon Petr Hübner v roce 2002, Lucie Štěpánková o rok později. Inscenace M. Butterfly byla vyhodnocena jako nejlepší dramaturgický počín roku na festivalu České divadlo 2002, inscenace Medey jako nejlepší melodram roku 2003 a Zdena Bittlová byla za ztvárnění titulní role nominována na Cenu Thálie.²³

„Především je tu bohatá linie muzikálového divadla. Hrát muzikál znamená dnes tzv. „být in“, ale jen málokterý soubor si může sezónu co sezónu troufnout na tak náročné tituly jako pardubické divadlo. Hello Dolly“, Šumař na střeše, Pokrevní bratři, Tracyho tygr, Noc na Karlštejně, Sugar (Někdo to rád horké)... to je řada, kterou si může dovolit jen soubor disponující hereckými osobnostmi, schopnými zvládnout „divadlo, které zpívá, mluví a tančí“ na vysoké úrovni. A Pardubice takové mají. Dagmar Novotná jako Dolly Leviová, Petra Janečková jako Sugar, Lída Vlášková jako Sladká Sue, Jiří Kalužný jako Tvje či Vypravěč v Pokrevních bratrích, Zdena Bittlová jako Jente, jako matka Johnstonová. Pardubičtí herci mají ale to štěstí, že své schopnosti mohou osvědčit i v uvážlivě voleném a na herce myslícím klasickém repertoáru, ať už se jedná o soustavnou péči o komediální tituly či dála závažnějšího kalibru (Slaměný klobouk, Sylvie, Ten, kdo utře nos, Oddací list, Co se doma uvaří, Ještě jednou, profesore, Věno slečny Laury, ale třeba Marivauxův Spor či Zelenkovy Příběhy obyčejného šílenství),“ pronesla na adresu Východočeského divadla Radmila Hrdinová, publicistka a divadelní kritička.²⁴

Poslední roky jsou výraznými oporami souboru zejména Ladislav Špiner, který se díky své spontánnosti a energičnosti prosazuje především v komediích, kde poutá pozornost diváků. Zahrál si například kadeřníka Tonyho v Bláznivých nůžkách nebo Kamila Champsboisyho postiženého vadou řeči nebo Brindsleyho Milera v Černé komedii. Jeho velkou rolí je i Peer Gynt. To, že je velice oblíbeným hercem dokládá již jeho desátá cena pro nejoblíbenějšího herce roku, vyhlášená v roce 2017. V kategorii hereček září Petra Janečková, která v divácké anketě o nejoblíbenější herečku zvítězila v roce 2017 již po jedenácté.²⁵ K dalším patří Jiří Kalužný, který je jedním z nejvýraznějších komediálních herců pardubické historie, ale

²³ Tamtéž, s. 18.

²⁴ Tamtéž, s. 15.

²⁵ Smetana, Radek. Duo Janečková-Špiner je nejoblíbenější. Internetové stránky VČD – vcd.cz. Dostupné z: <<http://www.vcd.cz/clanek/petra-janeckova-a-ladislav-spiner-jsou-herci-roku-2017>> datum: 17. 2. 2017.

zasahuje také do dramatických a hudebních žánrů.²⁶ Charismatický Pavel Novotný nebo Josef Pejchal, který se do srdcí divaček zapsal jako Hamlet nebo Romeo, dále Kristina Jelínková, která je všestrannou herečkou a dokáže se vcítit do každé role nebo pěvecky nadaná Martina Sikorová.

1.5 Významné osobnosti VČD napříč staletím

Na počátku 20. století byla fluktuace herců a zpěváků dá se říci běžným jevem, byla mnohem větší než dnes. Odchody nebyly vždy tak dramatické, jak se mohlo zdát, bylo celkem obvyklé, že se interpreti začas zase vraceli zpátky. V opeře kraluje v roce 1911 Nora Saldini, Marie Skálová, Viktorka Janošová nebo Josef Malý. Do angažmá vstoupila i Karla Moorová, jejíž výkony, podle dobových kritik, často zachraňovaly úroveň operetních večerů. Hvězdou činohry byla Ruda Šťastná, kterou diváci viděli jako lady Windermereovou, Ofelii atd. Společnost byla v začátcích vedená Antošem Josefem Frýdou. Působil zde nejen jako ředitel, ale aktivně se zapojoval i do dění na jevišti. Se začátkem první světové války skončila i jedna kapitola pardubického divadla, jež opustil ředitel Frýda, který podlehl osudové nemoci.²⁷

Ředitelem se stal Bedřich Jeřábek, který začínal jako herec u kočovných společností. Začátky nebyly snadné. V prvním pomobilizačním šoku, kdy na hraní divadla nebylo ani pomyslení a umělce zachvátila válka, se soubor rozpadl a trvalo několik týdnů, než zase vstal z popela. Za úspěch se dá považovat vzkříšení opery. K vrcholům sezony 1915–1916 patří *Gazdina roba* s hostující osobností Marií Hübnerovou a Maryša. Opera s nepřízní osudu bojovala po zbývajících roky války.²⁸

Divadlo fungovalo a bylo nadále navštěvováno, i když ho postihly špatné až poněkud přísné podmínky, jako nedostatek paliva. I pro herce to znamenalo čím dál menší honoráře. Oproti tomu stojí za zmínku zahraniční hostování východočeského souboru ve Vídni. V posledních dvou sezonách druhé dekády museli zpěváci, často přetěžovaní, zpívat v operách i operetách, které na repertoáru divadla nakonec výrazně převažovaly. Vrcholem ředitelského působení Bedřicha Jeřábka byla těžká válečná léta, v nichž si poradil s personálními problémy,

²⁶ *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014. s. 188.

²⁷ Tamtéž, s. 19.

²⁸ Kmoníček, Jan. *Východočeské divadlo Pardubice 1909-1984: 75 let Východočeského divadla*. Pardubice, 1984.

dokázal zaplnit hlediště. Povedlo se mu vyjít vstříc publiku, které hledalo útočiště před realitou, ve vyváženém repertoáru udržel vysokou úroveň interpretů.²⁹

Dalším ředitelem se stal Antonín Drašar. Činohra byla upozaděna hudebními žánry, a ačkoli dle kritiků nepřinesla nic objevného, dá se říci, že se divadlo nevyhýbalo novým a tematicky zásadním titulům. Drašar do repertoáru divadla přidal hry jako *Tanec smrti* nebo *Slečnu Julii*, obě od Augusta Strindberga, a prvního Čapka na pardubické scéně – *Loupežníka*. Opereta měla jedno z nejsilnějších obsazení za poslední léta. Ředitel Drašar dával více prostoru operetě a opeře a činohra postupně ustupovala do pozadí. Během několika ne příliš úspěšných následujících sezon se zde vystřídala řada ředitelů.³⁰

Po tomto období ovládla spotřební produkce činoherní repertoár pardubického divadla. Přesto však upoutala práce Benjamina Smoly, který se soustředil na výraznou proměnu dramatu. Pro společnost byl sice tehdejší bulvár nezbytný, ale pomalu se znovu prosazovala světová a česká klasika, která se ke konci třicátých let vypracovala na velmi dobrou úroveň a zařadila se mezi tehdejší výrazné scény.³¹ Postupem času se divadlo nevěnovalo pouze zábavě, tedy komediím, ale naplno se uplatnily i umělecky a ideově závažnější tituly, jako např. Tylův *Jan Hus* odkazující k národně identifikačním funkcím a tradicím českého divadla, nebo válečné drama Rudolfa Medka *Plukovník švec*, které poukazuje na mravní krizi společnosti, která pomalu ale jistě spěje k rozkladu. Doba před druhou světovou válkou ohlašovala finanční i hospodářskou krizi, velká část umělců musela nastoupit k vojenské povinnosti a ve dnech mobilizace muselo být divadlo na čtrnáct dní uzavřeno, a tak jeho návštěvnosti neustále kolísala. V období Protektorátu byla i v Pardubicích snaha udržet zde profesionální divadelní kulturu v českém jazyce, jehož existence byla ohrožena, jako sám český národ.³²

V době Protektorátu ředitelství pardubického divadla převzal Karel Jičínský, který usiloval o hodnotný činoherní repertoár, který se opíral jak o oblíbenou českou a světovou dramatickou klasiku, tak o moderní literaturu, z nichž řada korespondovala se zvýšenou citlivostí a aktuální náladou publika. I přes kruté časy druhé světové války se divadlo snažilo svému publiku navodit lehčí atmosféru a povzbudit ho k optimismu. Po téměř roční pauze zahájil soubor opět provoz, tentokrát pod vedením Miloslava Holuba. Mezi první nově nastudované inscenace patřila Borova drammatizace Gončarovova románu *Strž*, kterou se

²⁹ *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014. s. 27.

³⁰ Tamtéž, s. 33.

³¹ Tamtéž, s. 43.

³² Tamtéž, s. 51.

východočeští tvůrci také přihlásili k nové kulturně-politické orientaci celé společnosti po květnu 1945, tedy k ruské (sovětské) kultuře. Kromě komediálního žánru se hrály také historické tragické hry.³³

Po únoru 1948 bylo české divadelnictví podle komunistických představ ovládnuto úplně. Za závaznou metodu uměleckého zobrazení, která byla obsahově i stylově přesně definována, prohlášen socialistický realismus, jež skutečnost přímo vytváří a ukazuje, jaká by realita měla být a jakým způsobem budou odstraněny třídní rozdíly a nastolen komunismus. V sezoně 1948-49 plnila ideologickou funkci naučných her celá polovina z deseti her repertoáru. Na jevišti se objevily budovatelské veselohry, dramata s historickým námětem sociálního útisku, hry s branně-bezpečnostní či antimilitaristickou tematikou, náměty z druhé světové války nebo hry s tematikou kolektivizace vesnice. K vidění byla i dramatika klasických autorů, u kterých byla žádoucí jednoduchost, bez metafor a náznakové stylizace. Jeviště se stylizovalo iluzivně. V padesátých letech v pardubickém divadle působil například Petr Haničinec, Karel Urbánek, Blanka Bohdanová nebo Jana Štěpánková.³⁴

„Zlatá“ šedesátá léta představují v českém prostředí dobu rozkvětu kultury, dobu jisté volnosti, kdy umění nebylo regulováno politikou tak zřetelně jako v minulých letech. Rozmach zažívá i Východočeské divadlo. Do Pardubic přicházejí výrazné herecké osobnosti jako Věra Galatíková, která zde vytvořila řadu klasických i modernějších rolí, dále Jiří Hrzán, Josef Somr, Pavel Landovský, Ladislav Frej nebo Valerie Kaplanová, která se stala oporou hereckého souboru ještě v několika následujících letech. Pardubické divadlo nabízelo hodně rozmanitý repertoár, jelikož muselo zaujmout diváky nejrůznějšího charakteru. Nechyběly tedy oddechové a relaxační tituly. Kvalitní umělecký soubor tak produkoval kvalitní inscenace, nic inovátorského však nepřinesl. Ale i přesto v šedesátých letech píše o pardubickém divadle pravidelně i celostátní kritika. Hrají se jak hry umělecky náročnější, tak i světová a česká klasika nebo bulvární a hudební komedie.³⁵

Posrpnový politický obrat v roce 1968 měl zásadní vliv na chod divadla. Byly mu nařízeny změny dramaturgického plánu a kádrové zásahy. Počátkem normalizace odešla řada herců, kteří tvořili základ hereckého souboru – např. Jiří Císler, Ladislav Frej nebo Bronislav Poloczek. Zároveň ale do divadla přišly nové mladé posily, jmenovitě Petr Hübner, Michaela Lohniská nebo Eva Lecchiová. Znovu se začaly objevovat hry politicko-agitační nebo se tíhlo

³³ Tamtéž, s. 65.

³⁴ Kmoníček, Jan. *Východočeské divadlo Pardubice 1909-1984: 75 let Východočeského divadla*. Pardubice, 1984.

³⁵ Tamtéž.

k ještě více zábavnějšímu a oddechovému repertoáru.³⁶ Diváci mohli vidět Annu Kareninovou, Divou Báru, Dobrého vojáka Švejka nebo R.U.R. Karla Čapka, kde se objevila myšlenka nutnosti zachovat svět pro člověka a jeho tvořivou práci.³⁷

V osmdesátých letech zažilo divadlo řadu personálních změn. Ředitelkou se stala herečka Květoslava Houdová. Mezi novými režiséry se objevila jména jako Václav Červenka, Ivan Balad'a nebo Michael Tarant. V hereckém souboru byli stálými oporami Milan Sandhaus, Jindřich Bonaventura, Zdena Bittlová nebo Petr Hübner. Do velkých rolí se nově prosadili Zdeněk Dolanský, Jindra Janoušková, Zdeněk Rumpík nebo Pavel Šorm. Klíčovou osobností stojící za proměnou tváře divadla, byl Jaroslav Vostrý, režisér, dramaturg, dramatik a teoretik. Řada inscenací se snažila souznět s pocity člověka žijícího v realitě světa totalitní moci a v širším kontextu snad i v krizi moderní společnosti, která potlačuje autentičnost lidského bytí.³⁸

Režisér František Laurin přivedl do Pardubic řadu významných umělců z Národního divadla jako Františka Němce, Aloise Švehlíka, Petra Štěpánka, Radoslava Brzobohatého. Kritika na Laurinových inscenacích nejvíce oceňovala kvalitní herecké výkony, na nichž měl jako režisér nemalý podíl. Z domácích herců v jeho režii zazářili Zdena Bittlová, Petr Dohnal, Lucie Štěpánková nebo Tomáš Kolomazník. Laurin se zasloužil i o budování souboru, rozvíjel herecký talent individualit.³⁹

Režisérskou osobností na přelomu tisíciletí, v období hledání sebe sama a tváře divadla v průběhu 90. let, se stal Jiří Seydler. Moderní a kvalitní dramatika přispívala jeho zásluhou k vyšší hodnotě repertoáru, který se již jako obvykle divácky opíral o komediální a hudební žánry. Seydler našel zalíbení v Dürrenmattových absurdních dramatech. Až epický přístup a nadhled nacházíme také u Žebrácké opery, v původním Gayově podání, kterou Seydler zinscenoval. Seydler se nebál uchopit moderní dramatikou 20. století. Vedle historických a společenských témat se věnuje i muzikálové tvorbě, kterou realizuje s Jiřím Šlupkou Svěrákem.⁴⁰ Po přelomu tisíciletí se Východočeské divadlo postupně opět vracelo k tradici

³⁶ *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014, s. 99.

³⁷ Kmoníček, Jan. *Východočeské divadlo Pardubice 1909-1984: 75 let Východočeského divadla*. Pardubice, 1984.

³⁸ *Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009*. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014, s. 107.

³⁹ Tamtéž, s. 125.

⁴⁰ Tamtéž, s. 131.

vyváženého repertoáru, ve kterém se opět objevovala velká témata, dramata, tragédie či současné hry.

1.6 Festival smíchu

Festival smíchu, konaný již od roku 2001, je soutěžní přehlídkou profesionálních divadel a jejich souborů, které se v Pardubicích prezentují s tím nejlepším, co vyprodukovaly v uplynulém roce v komediálním žánru. Je vědomě zaměřen nejen na soubory z Prahy, ale i na regionální divadla na soubory ležící mimo naše divadelní centra a dává tím možnost prezentovat svou práci i souborům, které nemají takovou šanci na účast na festivalech, jež se konají v Plzni nebo ve Zlíně. Po celou dobu konání festivalu je v Pardubicích přítomna odborná porota a také kritika, která má možnost na místě a v krátkém časovém úseku posoudit stav českého divadla. Soutěží se v kategoriích Komédie roku nebo Komédie diváků. Udílejí se také ocenění za nejlepší mužský a ženský herecký výkon.⁴¹

⁴¹ *Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004*. Pardubice, 2004. s. 120.

2. Média

2.1 Význam masových médií

Mediální ohlas je pro Východočeské divadlo velmi důležitým prvkem propagace. Jeho zviditelnění v médiích napomáhá větší informovanosti laické i odborné veřejnosti o umělecké činnosti divadla, a tím i většímu zájmu publika o divadlo v Pardubicích, čímž se mediální propagace (tzv. public relations) stává nedílnou součástí procesu nárůstu návštěvnosti pardubického divadla. Nárůst návštěvnosti můžeme tedy dát do přímé souvislosti s nárůstem mediální propagace, neboť ta se během posledních pěti let rovněž zmnohónásobila.⁴²

Výměna informací potřebná pro fungující demokracii se převážně zprostředkovává pomocí masových médií, od kterých se očekává, že přicházejí se zpravodajstvím, které se nemusí shodovat s ekonomickými nebo politickými cíli novinářů ani vlastníků médií. Jde o jakousi společenskou odpovědnost tisku. Veřejná role masových médií spočívá ve třech funkcích. Média mají funkci informativní, kritizující a funkci veřejného fóra, přičemž informativní funkce je pokládána za nejdůležitější.⁴³ Přesnost je klíčovým kritériem kvality žurnalistického sdělení, které smí obsahovat pouze informace odpovídající realitě. Důležitá je také věcnost, jelikož novináři by neměli do zpráv vkládat vlastní hodnocení. Významná je i role vyváženosti a aktuálnosti.⁴⁴

S problematikou médií souvisí také pojem mediální komunikace – sdělný (informační) kanál, označovaný jako souhrn podmínek, které autorovi sdělení umožňují komunikovat s příjemcem. Kanály se dělí podle toho, které smysly jsou do komunikace zapojeny (zrakové, zvukové apod.). Odesílatel vyjádří určitý obsah, který chce sdělit, pomocí mluveného nebo psaného slova a předá ho příjemci. Média uspokojují potřebu po informacích, vzdělání a zábavě, a vzájemně si tak konkurují.⁴⁵ Kořeny mediálního průmyslu spojené s uplatňováním symbolické moci můžeme pozorovat již od druhé poloviny 15. století. Knihtisk a později tiskárny se staly novými základnami symbolické moci. Tisk podstatně usnadnil shromažďování a rozšiřování poznatků o přírodě a společnosti a umožnil rozvoj ustálených systémů jejich

⁴² *Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004*. Pardubice, 2004. s. 133.

⁴³ Schulz, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2004. s. 51.

⁴⁴ Tamtéž. S. 57.

⁴⁵ Kraus, Jiří. *Jazyk v proměnách komunikačních médií*. Praha: Karolinum, 2008. s. 13.

třídění, zachycování a využívání. Také umožnil nástup a rozvoj rozmanitých periodických tiskovin, které přinášely a šířily zprávy o nejrůznějších událostech a nabízely obsahy politického a komerčního charakteru.⁴⁶

Masová komunikace je dostupná obrovskému množství velmi rozdílných příjemců. Většina masově medializovaných sdělení není určena pro konkrétní osoby. U většiny masové komunikace je komunikační tok převážně jednosměrný. Příjemci takového sdělení nejsou tedy tak docela partneři v komunikační výměně, ale spíše účastníci strukturovaného procesu symbolického přenosu.⁴⁷ Množství informace ve zprávě roste s její délkou. Diskuze úlohy informací je spojena zejména se jménem Marshalla McLuhana, který byl mezi prvními, kdo reagovali na svět informací. Mezi jeho trefné výroky patří „Medium is the message!“ (médiu je poselství).⁴⁸

Média by měla svou strukturou i obsahem přiměřeným způsobem odrážet různé sociální, ekonomické, a kulturní skutečnosti společností (a společenství), v nichž fungují. Média by měla poskytnout víceméně stejné možnosti přístupu k mínění různých sociálních a kulturních menšin, které dohromady tvoří společnost. Média by měla sloužit jako fórum rozdílných zájmů a názorů, jež se vyskytují ve společnosti či komunitě. Média by měla v daném okamžiku poskytnout podstatný výběr obsahu a průběžně nabízet pestrost druhů, které korespondují s potřebami a zájmy publika.⁴⁹

Média by měla poskytovat vyčerpávající zásobu relevantních zpráv a podkladových informací o událostech ve společnosti a okolním světě. Zprávy by měly být objektivní ve smyslu přesnosti, poctivosti, úplnosti, pravdivosti ve vztahu ke skutečnosti, spolehlivosti a oddělování faktů od názorů. Jedním z nejvýraznějších a nejčastěji se opakujících problémů je vztah mezi mediálním sdělením a skutečností. Informace by měly být vyvážené a nestranné. Měly by zprostředkovávat alternativní názory bez senzacechtivosti a předpojatosti.⁵⁰

⁴⁶ Thompson, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2004. s. 48-57.

⁴⁷ Tamtéž, s. 27.

⁴⁸ Janoušek, Ivo. *Gnozeologie komunikací*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2001. s. 104.

⁴⁹ McQuail, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Portál, 1999. s. 171.

⁵⁰ Tamtéž, s. 175.

2.2 Moc masových médií

Média jsou bezpochyby prostředkem zábavy a určují nejběžnější způsoby trávení volného času. Představují největší a stále se rozšiřující průmyslové odvětví. Přitahují velkou pozornost, jsou vystavena veřejnému hodnocení a usměrňování. Stávají se předmětem teoretických úvah. Masová média – zvláště noviny, televize, rozhlas – mají v moderních společnostech zásadní a stále vzrůstající význam. A to proto, že jsou zdrojem moci (potenciálním prostředkem vlivu, ovládnání a prosazování inovací ve společnosti, pramenem informací životně důležitých pro fungování většiny společenských institucí a také základním nástrojem jejich přenosu). Stávají se prostředím (či arénou), kde se na národní i mezinárodní úrovni odehrává celá řada událostí z oblasti veřejného života. Jsou významným zdrojem výkladů sociální reality a představ o ní, proto jsou média také místem, kde jsou konstruovány, ukládány a nejviditelněji vyjadřovány změny v kultuře a hodnotách společnosti a skupin. Jsou také primárním klíčem k účinnému vystupování na veřejnosti.⁵¹

2.3 Regionální periodika

Regionální tisk charakterizuje *Encyklopedie praktické žurnalistiky* jako periodika, která se váží k určitému místu, odkud čerpají informace a pro jehož publikum jsou určena. Informuje o událostech, které se v oblasti dějí nebo pro tamní obyvatele mohou mít význam. Regionální redakce pracují v místě, připravují lokální zpravodajství a publicistiku a zároveň také zprostředkují zprávy pro příslušnou redakci, např. v hlavním městě. Na stejném principu pracují i regionální televize a rozhlas. Vývoj českých médií v posledních desetiletích směřuje k regionalizaci a posílení místního zpravodajství. To vede ke vzniku nových regionálních deníků, rozhlasových i televizních studií. Jednotlivé regionální tiskoviny obsahují lokální informace z politiky, kultury, ekonomiky, sportu, často doplňovány reklamami.⁵²

Tato bakalářská práce se bude nejvíce věnovat hodnocení Východočeského divadla v *Pardubickém deníku*. Dále nahlédne na recenze v *Mladé frontě Dnes*, *Pardubickém Patriotovi*, *Pernštejnu* nebo *Právu*. Deník jsou noviny, které vycházejí denně, obsahují

⁵¹ Tamtéž, s. 21.

⁵² Osvaldová, Barbora. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri, 2007. s. 217.

zpravodajství i publicistiku, podle času vycházení se mohou dělit na rányky, které mají uzávěrku večer předem, poledníky a večerníky, které informují bezprostředně o událostech daného dne. Rozvoj deníků nastal především od 19. století, jeho předpokladem byl nezbytný pokrok techniky. Zdokonalily se tiskařské stroje, byl vynalezen telegraf, rotačka, telefon a fotografie. K rozšíření deníků dopomohl také růst gramotnosti a snížení ceny, která umožnila masové rozšíření denního tisku. Existují deníky s celostátní působností, a deníky regionální. Mezi respektované tituly v Evropě patří francouzský *Le Monde* nebo *Le Figaro*, britský *The Times* nebo *The Guardian* nebo německý *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Mezi nejčtenější české deníky patří *Mladá fronta DNES*, *Právo*, *Hospodářské noviny* a *Lidové noviny*.⁵³

Noviny jsou pravidelně, periodicky vycházející tiskoviny. Jsou určeny široké čtenářské obci a vycházejí pravidelně denně nebo častěji než jednou týdně s cílem informovat veřejnost. Seznamují recipienty s nejnovějšími událostmi ze všech oblastí lidské činnosti. V žurnalistickém smyslu jsou nejstarším médiem a mají univerzálně informační charakter. S rozvojem internetu se od členění na ranní a večerní vydání ustupuje, mnoho novin má svoji elektronickou podobu, kde jsou informace průběžně aktualizovány (iDNES, iHNed, denik.cz). Vznik novin souvisí s vývojem knihtisku v 15. století, všeobecnou gramotností a rozvojem měšťanstva, které z ekonomických důvodů potřebovalo informace a komunikaci obecně. Pravidelné poštovní spojení umožnilo přísun informací o redakci a distribuci hotových novin k abonentům.⁵⁴ Zatímco noviny v 17. a 18. století se zaměřovaly hlavně na omezenou, relativně zámožnou a vzdělanou část veřejnosti, novinový průmysl 19. a 20. století se více orientoval na širší veřejnost.⁵⁵

Pardubický deník se věnuje především dění ve městě Pardubice. Zároveň ale nezapomíná na další události v celém Pardubickém kraji, dodává čtenářům ucelený servis a aktuální sportovní výsledky. Pravidelné soutěže umožňují příjemcům získat nejen vstupenky na zajímavé akce, ale také zážitky. Nechybějí zprávy z oblasti kultury. V *Pardubickém deníku* se také setkáme se zpravodajstvím ze světa, republiky, regionu, kraje i z nejbližšího okolí bydliště čtenáře, pro kterého je *Deník* určen. Skupiny *Deníků* z východních Čech vycházejí od první poloviny devadesátých let. Názvy titulů byly v září 2006 sjednoceny pod jednotný brand

⁵³ Tamtéž, s. 48-49.

⁵⁴ Tamtéž, s. 132.

⁵⁵ Thompson, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2004. s. 66.

*Deník.*⁵⁶ Pardubický deník disponuje s webovými stránkami, kde si čtenář může přečíst články v internetové verzi.

Mladá fronta Dnes je jedním z nejprodávanějších českých deníků. Vychází od roku 1992. Má centrální redakci v Praze a 14 regionálních redakcí. Najdeme zde zpravodajské i publicistické články, které jsou rozděleny do rubrik s názvy Z domova, Ze světa, Ekonomika, Kultura, Názory a Sport. Součástí deníku jsou 2-3 strany regionálního zpravodajství rozděleného podle čtrnácti krajů. V rubrice kultura můžeme nalézt pozvánky na akce nebo filmy aktuálně uváděné v kinech a recenze. *Mladá fronta Dnes* má několik příloh.⁵⁷

Týdeník Pernštejn (Pardubicko) patří do skupiny tradičních regionálních novin a je opěrným bodem v informování obyvatel v regionu. Zaměřuje se na regionální tematiku a přehledným způsobem informuje obyvatele o aktuálním dění na Pardubicku. *Týdeník Pernštejn* se zdarma distribuuje na více než 100 distribučních míst na Pardubicku, Chrudimsku, Holicku a Přeloučsku.⁵⁸

⁵⁶ Pardubický deník. Zpravodajství z Vašeho okolí. Www.predplatit.cz. Dostupné z: <https://predplatit.cz/detail/pardubicky-denik/35/?gclid=EAlalQobChMIoKK8wpG84AIVkiGyCh2vIwOyEAAAYASAAEgLQAPD_BwE>

⁵⁷ Mladá fronta Dnes. Wikipedie otevřená encyklopedie. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mlad%C3%A1_fronta_DNES>

⁵⁸ Region média. Tradiční regionální média v ČR. Www.Regionmedia.cz. Dostupné z: <<http://www.regionmedia.cz/nase-media/detail/284-tydenik-pernstejn-pardubicko>>

3. Kritická recepce Východočeského divadla Pardubice

3.1 Hodnocení VČD v Pardubickém deníku

Regionální média věnují mimo jiné část pozornosti divadelní produkci. V *Pardubickém deníku*, který vychází pod jednotným označením *Deník*, jak je uvedeno již v druhé kapitole, vycházejí zprávy z kultury obvykle na stranách 7–11, ale objevují se i na dalších. Recipienti mají možnost dozvědět se, jaký měla která hra úspěch, kteří herci se v ní objevili, nebo kdo ji režíroval. Současně si v některých vydáních mohou přečíst i rozhovor se svou oblíbenou osobností. Součástí kulturního dění v *Pardubickém deníku* jsou i tipy redakce, která divákům radí, jakou hru navštívit, koho v ní uvidí, popřípadě k jakému výročí je hra uvedena. Čtenáři se mohou informacemi z kulturní oblasti obohatit i na internetových stránkách *Pardubického deníku*, kde je kultuře pravidelně věnován zájem. Ale i noviny jdou s dobou, a tak zájemci mohou *Pardubický deník* navštívit i na sociálních sítích. Nejčastějšími autory článků o kultuře jsou Lukáš Dubský, Lenka Štěpánková, Milada Velehradská nebo šéfredaktor Tomáš Dvořák.

V první řadě si musíme uvědomit, že nemáme co do činění s odborným periodikem. Jedná se o publicistické pravidelně vycházející tiskoviny. Musíme tedy brát ohled na žánrové hledisko. Regionální periodika, jak už bylo řečeno ve druhé kapitole, se váží k místu, ve kterém vycházejí. Jejich hlavním cílem je informovat, ne poskytnout odborný pohled na danou problematiku, jako ve vědeckých periodikách. Jsou zaměřena převážně na jednu cílovou skupinu. Regionální periodika se orientují na běžného čtenáře, který při svých toulkách po stránkách novin rád nahlédne také na informace o divadelní produkci pardubického kraje, kde jsou tyto články často doplněny zajímavými fotografiemi, které jako by zvaly čtenáře k navštívení našeho divadla.

V rámci jednotlivých tematických oddílů se budeme snažit o respektování chronologického hlediska, tedy od roku 2000 po současnost. Rádi bychom zachytili vývojový aspekt toho, jak je Východočeské divadlo Pardubice viděno a hodnoceno v *Pardubickém deníku*, ale i v dalších periodikách. Můžeme říct, že ohlasy na pardubické divadlo máme převážně dobré, recenze jsou povětšinou kladné. Za poslední dvě desetiletí 21. století se v divadle vystřídal několik desítek různých her, herců i režisérů. Některé z oblíbených děl se do repertoáru i vrací, buď ve stejném obsazení nebo trochu obměněné a s jinými účinkujícími. A to platí i o některých hercích. Mezi

velmi oblíbené patří herci Ladislav Špiner, Josef Pejchal nebo Petra Janečková. Úspěšnými hrami jsou například *Cikáni jdou do nebe* nebo *Bláznivé nůžky*.

3.3.1 Od Hamleta přes Mefistu po Lišku v kurníku

V září 2005 byla divákům představena inscenace Ronalda Harwooda s názvem *Na miskách vah*. Hlavní postavou je dirigent v podání Jana Hyhlíka, který je po skončení druhé světové války obviněn ze sympatií k nacistickému režimu. Milada Velehradská hodnotí hru jako dravou, sarkastickou, doslova až mráz běhá po zádech, zároveň je ale vtipná a vášnivá obhajobou kulturních hodnot. Hudební nastudování šéfdirigenta Leoše Svárovského se vyznačuje vzácnou jednotou výstavby a žánrové čistoty. Představení pomáhá monumentálně působící scéna a kostýmy Dany Hávové. Velehradská vyzdvihuje výkony hlavních postav Jana Hyhlíka jako dirigenta a Josefa Vrány jako vyšetřovatele.⁵⁹

V říjnu 2005 se ve Východočeském divadle objevila premiérově komedie *Krejčovský salon*, která pojednává o obyčejných lidech s obyčejnými starostmi, láskami i radostmi. Odehrává se těsně po druhé světové válce v krejčovském salonu, který vlastní židovský mistr Leon. Roli mistra Leona ztvárnil hostující Marián Labuda, který podle Tomáše Dvořáka podal vynikající výkon. V této hře se dostává velkého prostoru ženám a jejich herecké obsazení, podle hodnocení Dvořáka, bylo šťastnou volbou a pardubické divadlo má tak na svém repertoáru další zajímavou hru, kterou stojí za to vidět.⁶⁰

Jednu z posledních premiér roku 2005 obstarala *Úžasná svatba* od Robina Hawdona. Hra pojednává o tom, že pravá láska nakonec zvítězí, jen se musí zjistit, která to je. Je plná zápletek, záměn a také humoru, který diváky překvapuje od začátku a dokonce. Podle Tomáše Dvořáka je to hra výborně napsaná, přeložená a zrežirovaná. Navíc vyzdvihuje vynikající herecké výkony. „*Je řeč především o Milanu Němcovi alias Tomovi – svatebním svědkovi a důvěrníkovi ženicha Billa, který v plné míře využívá všeho, co mu autor pikantní a rozpustilé konverzačky nabídl. Zúročuje tu svůj nemalý komediální talent, s úžasnou lehkostí dokáže Tomovi vdechnout hřejivost a podmanivost přímého charakteru, který se ocitne v ohrožení díky své naivitě a víře v přátelství.*“⁶¹ Ale také o Josefu Pejchalovi v roli ženicha, Petře Janečkové jako pokojské i třeba o Lucii Štěpánovou jako nevěstě. Dvořák také oceňuje dobře připravený

⁵⁹ VELEHRADSKÁ, Milada. Souznění hudby a slova lze považovat za ojedinělý svátek. In *Pardubický deník*, datum 6.9.2005. s. 10.

⁶⁰ DVOŘÁK, Tomáš. Komedie o smutných věcech. In *Pardubický deník*, datum 11.10.2005. s. 7.

⁶¹ VELEHRADSKÁ, Milada. Komedie k popukání i na festivalu. In *Pardubický deník*, datum 31.1.2006. s. 14.

hudební doprovod Martina Štědrone, přehlednou scénu Jaroslava Máčala nebo kostýmy Kateřiny Hájkové.⁶² Komedii přeložil dramaturg Východočeského divadla Martin Fahrner. Úžasná svatba se těší od jejího uvedení velké přízni a oblibě diváků. Publikum je od prvního okamžiku, podle názoru Milady Velehradské, vtaženo do děje.⁶³

V prosinci 2005 měla ve foyer divadla premiéru cimrmanovsky laděná hříčka *Mississippi Blues Ben*, která představuje osudy jednoho z nejvýznamnějších představitelů nejstarší bluesové generace. Autory příběhu jsou režisér Jiří Seydler a Jiří Šlupka Svěrák. Podle Tomáše Dvořáka se pardubickému souboru podařilo vytvořit velmi příjemnou, svěží a roztomile zábavnou hudebně divadelní hříčku, která má v neotřelém prostředí svůj půvab. Herecké výkony zhodnotil Dvořák jako ozdoby premiéry.⁶⁴

Na sklonku roku 2005 byla premiérově ve Východočeském divadle uvedena hořká komedie Davida Williamsona s názvem *Za kolik*. Jde o příběh šesti mužů, kteří svádějí boj o budoucnost fotbalového klubu, a to bez jakýchkoli skrupulí. Poutavý příběh, živé postavy pohybující se v atmosféře plné rivality, touha prosadit se, prostředí vrcholového sportu, dravost, krutost a smutné i komické odhalování charakteru hráčů, manažerů a sponzorů jsou podle Milady Velehradské atributy, které tvoří z inscenace *Za kolik* jednu z nejlepších her repertoáru pardubického divadla. Velehradská oceňuje režii Lídy Engelové, která je známá tvořivým přístupem, precizností a vypointováním situací. Pozornost publika zaujme dvojice manažera a předsedy klubu alias Milana Němce a Jiřího Kalužného. „*Ruku v ruce s nimi jde žoviální, na první pohled otcovský a bodrý Jock Zdeňka Rumpíka, jenž podává detailně propracovanou kresbu člověka, který zjistil, jak moc je výhodné pomáhat osudu a těm, již určují pravidla hry.*“⁶⁵ Závěrečný potlesk však dle Velehradské patří rovným dílem všem hercům na jevišti.⁶⁶ Tomáš Dvořák vidí kromě hereckých kladů jako klady i kostýmy nebo působivá hudba a za dobrý nápad považuje závěrečnou projekci pozoruhodných fotbalových momentů a parádiček.⁶⁷

Na jeviště pardubického divadla zavítala v dubnu 2006 adaptace románu *Mistr a Markétka* od Michaila Bulgakova. Příběh o velké lásce, statečnosti a zbabělosti i vykoupení je plný fantastických postav a vypjatých situací. Režisér Viktor Polesný zvládl, podle Milady Velehradské, skloubit mnohovrstevnatost románu do uceleného obrazu. Úspěšnost představení

⁶² DVOŘÁK, Tomáš. Úžasná svatební komedie. In *Pardubický deník*, datum 12.12.2005. s. 8.

⁶³ VELEHRADSKÁ, Milada. Komedie k popukání i na festivalu. In *Pardubický deník*, datum 31.1.2006. s. 14.

⁶⁴ DVOŘÁK, Tomáš. Příjemná hříčka o králi blues. In *Pardubický deník*, datum 2.12.2005. s. 10.

⁶⁵ VELEHRADSKÁ, Milada. Brilantně podané aktuální téma. In *Pardubický deník*, datum 31.12.2005. s. 11.

⁶⁶ Tamtéž, s. 11.

⁶⁷ DVOŘÁK, Tomáš. V divadle o fotbalové špíně. In *Pardubický deník*, datum 25.10.2005. s. 10.

vidí v pečlivě vybroušených detailech až filmových stříhů, subtilnosti hereckých gest a intonaci. Velice dobře hodnotí také herecké výkony, které podtrhují inscenaci.⁶⁸ Podle Tomáše Dvořáka se pardubickému souboru podařilo vytvořit pozoruhodnou inscenaci, která zdůrazňuje groteskní linii Bulgakova románu. Přesto ale není pouhou karikaturou poměrů konce třicátých let 20. století, ale zdařilým představením, které zobrazuje boj člověka s temnými silami.⁶⁹

V květnu 2006 nastudovalo pardubické divadlo *Romanci pro křídlovku*. Režisér Marián Pecko s dramaturgem Martinem Fahrnerem ponechali příběhu o první lásce Teriny a Františka nejen srdce, ale i poezii plnou symbolů a básnických obrazů, a tak vznikla krásná pohádka pro dospělé. Což podle Milady Velehradské dokládá aplaus věkově různorodého publika. Oceňuje také originálně řešenou scénu Pavola Andraška sestávající z mobilních nábytkových prvků a velké oranžové plachty pokrývající jeviště. K vnitřnímu napětí a rytmu celé inscenace přispívá také scénická hudba Róberta Makoveckého. Velehradská chválí herecké výkony na jevišti nejen hlavních postav, které jejich nadšeným zaujetím doslova zářilo.⁷⁰

Červenec 2006 přinesl úsměvnou komedii Josefa Štolby s názvem *Na letním bytě*, která se na jeviště Východočeského divadla vrátila po šestadevadesáti letech. Štolba hru napsal již v roce 1901 a zasadil ji do malebného lázeňského zákoutí, kde několik rodin tráví ozdravnou dovolenou. Režisér Martin Glaser příběh posunul do idylických časů první republiky a oživil ho melodickými dobovými hity. Podle Milady Velehradské si inscenace získá každého svým vtípem, upřímností a imponující nonšalantností s jakou se režisérovi podařilo vystihnout nejcennější heslo, kterým je oslava zdravého rozumu a radosti ze života jako protiklad k falši a nudě. Postavy ze Štolbova díla potkáváme i v dnešní době. Velehradská chválí celý divadelní tým od scénografie, choreografie a kostýmů přes režiséra až po herce, jejichž výkony se staly ozdobou inscenace.⁷¹

První premiérou v sezoně 2006/2007 se v pardubickém divadle stala komedie Edwarda Taylora *Vztahy na úrovni*. Hra se odehrává na v zákulisí politiky a zabývá se mravopočestností vlivných mužů, kteří sedí v Evropském parlamentu. Podle Tomáše Dvořáka inscenace, která ukazuje, jak to vypadá, když někdo káže vodu a pije víno, splnila svůj účel, jímž bylo pobavit

⁶⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Mistr a Markétka uměleckou výhrou. In *Pardubický deník*, datum 21.4.2006. s. 11.

⁶⁹ DVOŘÁK, Tomáš. Uříznutá hlava přímo na jevišti! In *Pardubický deník*, datum 20.3.2006. s. 8.

⁷⁰ VELEHRADSKÁ, Milada. Hrubínova love story slaví divácký úspěch. In *Pardubický deník*, datum 26.5.2006. s. 15.

⁷¹ VELEHRADSKÁ, Milada. Příjemný a milý dárek z pera Josefa Štolby. In *Pardubický deník*, datum 24.7.2006. s. 9.

diváky.⁷² „Je to prostě ‚jen‘ další z mnoha solidních komedií, s kterými se herci Východočeského divadla pod taktovkou hostujícího režiséra Václava Klemense velmi dobře vypořádali.“⁷³

Že se muzikálům v Pardubicích daří, dokládá i to, že se v lednu 2007 na jeviště pardubického divadla po letech vrátil muzikál *My Fair Lady*. Hudební podoba, kterou mají na svědomí Alan Jay Lerner a Frederick Loewe na motivy hry Bernarda Shawa, u návštěvníků zabodovala stejně jako kdysi činoherní verze s Ludmilou Mecerodovou a Františkem Němcem v ústředních rolích. Milada Velehradská oceňuje nápadité scénografické řešení, krásné dobové kostýmy a také taneční složku, která hýří nápady a nenásilně začleňuje tanečnický do děje. Hlavní zásluhu na úspěchu hry mají však herci. Podle Velehradské je role Lízy životní příležitostí pro Petru Janečkovou, jež v ní jednoznačně dominuje díky jejím pěveckým a hereckým předpokladům. Jako ne moc šťastné se jí zdá rozhodnutí obsadit do role profesora Higginse Jiřího Kalužného, který se jí zdá příliš drsný a nevrlý. Naopak se jí líbí výkony Zdeňka Rumpíka, který výborně zpívá a tančí. V inscenaci jsou ale i další skvělé výkony.⁷⁴ Naopak podle Tomáše Dvořáka se při premiéře muzikálu Jiří Kalužný dokázal solidně poprat s náročnými pěveckými čísly a podal vynikající herecký výkon. Oceňuje, že se Petra Janečková na roli Lízy připravovala dlouho dopředu a na jejím precizním výkonu je to znát. Angažování živého orchestru považuje za dobrý tah.⁷⁵

Diváci měli v únoru 2007 poprvé možnost vidět muzikálovou zbojnickou komedii pocházející z Polska s názvem *Malované na skle*, která vypráví příběh Juraje Jánošíka. Je to ale spíše představení o lásce, svobodě a kamarádství, které režisér Jiří Seydler pojal skoro až pohádkově. Tomáš Dvořák oceňuje jak vynikající hudbu Kateřiny Gärtnerové, tak i stylové kostýmy Tomáš Kypty, mohutnou scénu Jána Zavarského nebo překlad hry od písničkáře Jaromíra Nohavicy, který si s příběhem skutečně vyhrál. Podle něj našlo pardubické divadlo ideální herecké obsazení, kterému to i výborně zpívalo. Vidí v ní potenciál stát se diváckým hitem.⁷⁶

⁷² DVOŘÁK, Tomáš. Vztahy na úrovni: Politici kážou vodu, ale pijí víno! In *Pardubický deník*, datum 16.10.2006. s. 8.

⁷³ DVOŘÁK, Tomáš. Vztahy na úrovni: Politici kážou vodu, ale pijí víno! In *Pardubický deník*, datum 16.10.2006. s. 8.

⁷⁴ VELEHRADSKÁ, Milada. Pardubické divadlo opět zaznamenává velký svátek. In *Pardubický deník*, datum 29.1.2007. s. 8.

⁷⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *My Fair Lady* v divadle. In *Pardubický deník*, datum 11.12.2006, s. 10.

⁷⁶ DVOŘÁK, Tomáš. Muzikálový klenot v pardubickém divadle. In *Pardubický deník*, č. 35, datum 10.2.2007. s. 12.

Březen 2007 přinesl do pardubického divadla hru *Vojnarka* od Aloise Jiráska, kterou režíroval Petr Kracik. Hra pocházející z roku 1890 má co nabídnout i dnešnímu divákovi. Podle hodnocení Tomáše Dvořáka z *Vojnarky* vzešel velký životní příběh, který se může odehrát kdekoli a v jakékoli době, jelikož ho tvůrci představení oprostili od dobových berliček. Dokonce vznikla zajímavá studie o gamblerství, když se hlavní hrdina vrací z vojny a ukáže se, že jeho touha po karbanu je silnější i než opravdová láska. Podle Dvořáka má Východočeské divadlo na repertoáru povedenou hru, která může v divácích vyvolat otázky o smrti, životě nebo tíze odpovědnosti.⁷⁷

Divadelním prknům v Pardubicích vládnu ve hře *Mariny Carr* s názvem *Maja* ženy. Inscenace uvedená premiérově v květnu 2007 proplétá osudy sedmi žen s jedním mužským příběhem. Jde o přijetí údělu, i když tragického. Nemale roli zde hrají postavy, které již nejsou mezi živými, vytvářejí tak určité napětí z něčeho postrádaného nebo nedokončeného. Tomáš Dvořák vyzdvihuje skvělé herecké výkony, které potvrzují, že dámská část hereckého souboru je velmi kvalitní. Sílu inscenace podle něj podtrhla pozoruhodná scéna, kostýmy i výborně zvolená hudba. Závěr však dle něj nebyl vyřešen nejvhodněji, což dokládá i rozpačitá reakce publika a scéna, která měla vyznít eroticky, nepůsobila příliš přirozeně, přesto celkový dojem není špatný.⁷⁸ Při dalším uvedení hry už bylo hodnocení výrazně lepší. Milada Velehradská velmi oceňuje písně Jiřího Šlupky Svěráka. „Písně Jiřího Šlupky Svěráka jsou podmanivé, jejich nahrání perfektní, je v nich cítit mystika, tajemství snů, podvědomí a krása.“⁷⁹ Hru považuje za obohacení repertoáru divadla o bytostně současné téma a přináší skutečný divadelní zážitek. Herecky nejlépe hodnotí Jindru Janouškovou v titulní roli nebo Zdenu Bittlovou v roli babičky, které dává několik podob.⁸⁰

Vůbec poprvé se v historii na českém jevišti objevila hra, o jejímž osudu nemůže rozhodnout nikdo jiný než divák. V říjnu 2007 uvedlo pardubické divadlo detektivní crazy komedii *Bláznivé nůžky*. Tomáš Dvořák hodnotí hru jako velmi povedenou, která zároveň přinesla něco nového do českého divadelnictví. Je skvělou zábavou a dobrodružstvím pro diváky i herce, na které klade hra vysoké nároky. Představení báječně komunikuje s obecnstvem. Podle Dvořáka celý divadelní soubor pod režijním vedením Petra Novotného

⁷⁷ DVOŘÁK, Tomáš. Z Jiráskovy hry zajímavá studie o gamblerství. In *Pardubický deník*, č. 60, datum 12.3.2007. s. 10.

⁷⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Sedm žen a jeden jediný muž! In *Pardubický deník*, č. 117, datum 21.5.2007. s. 4.

⁷⁹ VELEHRADSKÁ, Milada. Světy a krajiny, které příliš nevnímáme. In *Pardubický deník*, č. 135, datum 11.6.2007. s. 15.

⁸⁰ Tamtéž, s. 15.

exceluje a potvrzuje své kvality. Oceňuje i řadu místních reálií, kdy je děj zasazen do Pardubicka.⁸¹ Tato kriminální komedie se stala nejúspěšnější inscenací roku 2008 a sklídila i úspěchy na osmém ročníku Grand Festivalu smíchu.⁸²

V prosinci 2007 uvedlo Východočeské divadlo erotickou grotesku, jejíž námět autoři vtipně umístili do kulis současného města, kterým jsou Pardubice, a jmenuje se *Muž sedmi sester*. Recesista Emil vymyslí vtip, že svede během týdne sedm sester Kostkových. Režisér Martin Glaser, dle názoru Milady Velehradské, doslova ušil příběh pardubickým hercům na míru. Režie je ve výkladu jasná, v motivaci jednoduchá a ve výrazu provokující. Díky přesnému a citlivému vedení herců vzniklo přitažlivá herecká přehlídka. Podle Velehradské napsali Martin Glaser s Olgou Šubrtovou lidský příběh, který svou naléhavostí ukazuje to, co se nás dnes dotýká.⁸³

V březnu 2008 měla v pardubickém divadle premiéru hra Davida Williamsona s názvem *Urvi to!* Podtitul této trpké komedie zní *Co (všechno) je na prodej*. Vypráví o moci peněz a síle společenského postavení. Vystává zde také otázka, co je člověk ochoten udělat pro peníze. Tomáš Dvořák označil hru jako mírně šokující, vzbuzující u diváků rozporuplné reakce. Někteří ji viděli jako trapnou, další ji považovali za zábavnou. Za největší klady inscenace označil herecké výkony.⁸⁴

Inscenace *Brouk v hlavě* od Georgese Feydeaua pobavila diváky v dubnu 2008. Příběh o domnělé nevěře provázejí, podle názoru Tomáše Dvořáka, kvalitní herecké výkony, povedená secesní scéna Ivo Žídka i kostýmy Ireny Greifové nebo hudba Zdeňka Šikoly, která dotváří atmosféru.⁸⁵

Listopad 2008 přinesl do Východočeského divadla opět po pětadvaceti letech hru *Jitřní paní* od Alejandra Casony. Pojednává o smrti jako o běžné součásti života a nutí člověka vážit si každého okamžiku. Podle Tomáše Dvořáka je představení povedené, k jeho působivosti

⁸¹ DVOŘÁK, Tomáš. Ve Východočeském divadle našli vraha! In *Pardubický deník*, č. 240, datum 15.10.2007. s. 4.

⁸² DVOŘÁK, Tomáš. Bláznivé nůžky loni nejvíce lákaly diváky. In *Pardubický deník*, č. 2, datum 3.1.2009. s. 2.

⁸³ VELEHRADSKÁ, Milada. Pardubičtí oprášili Havlíčka, na jevišti vstoupil kdysi skandální Muž sedmi sester. In *Pardubický deník*, č. 291, datum 14.12.2007. s. 14.

⁸⁴ DVOŘÁK, Tomáš. Urvi to! aneb I boháči mají své problémy. In *Pardubický deník*, č. 66, datum 18.3.2008. s. 18.

⁸⁵ DVOŘÁK, Tomáš. Pardubickému divadlu se sázka na jistotu vyplatila. In *Pardubický deník*, č. 82, datum 7.4.2008. s. 5.

přispívá také zajímavá scéna se svíčkami od Jaroslava Milfajta a zdařilé herecké kreace v podání celého souboru. Rozkošně na jevišti působí i představitelé dětských rolí.⁸⁶

První premiérou devadesáté deváté sezony 2008/2009 se v pardubickém divadle stala hra *Radúz a Mahulena*. Režisér Michael Tarant vtiskl do hry svůj výrazný, osobitý rukopis a vsadil na silné emoce, tedy střet dobra se zlem. Také hudba Vladimíra Franze se stala výraznou složkou představení. Podle Tomáše Dvořáka vložily všechny tvůrčí složky do představení hodně energie, času a úsilí, ale i přesto vidí v představení jeden problém, a tím je text, který již není tolik blízký dnešnímu publiku. Hra byla napsána Juliem Zeyerem před sto deseti lety. Přesto jsou herecké výkony, dle Dvořáka, jak už je ve Východočeském divadle zvykem, velice spolehlivé.⁸⁷

Další premiéru obstarala slavná Shakespearova hra *Hamlet*, kterou se pardubický soubor rozhodl pojmout netradičně pod vedením režiséra Jiřího Seydlera. Sice ctí původní text, ale posouvá ho výrazně do současnosti. Podle Tomáše Dvořáka Josef Pejchal vytvořil v Hamletovi jednu z nejlepších figur na jevišti, je uvěřitelný a dokáže být jak plný lásky, tak i nenávisti. Moderní pojetí mu sedí. Ale i další herci odvedli skvělé výkony, které doplňuje neotřelá scéna a dobře zvolená hudba. Diskuzi vyvolaly kostýmy, kdy si divák musel zpočátku zvyknout na královnu ve slunečních brýlích, Hamleta s kapucí nebo vojáky se samopaly. Premiéroví diváci však pardubické pojetí Hamleta jednoznačně přijali.⁸⁸

V lednu 2009 měl ve foyer Východočeského divadla premiéru komorní muzikál *Janík, hojajoj, zbojník!*, který je volným pokračováním Mississippi Blues Ben. Tentokrát se ale členové sboru vydali po stopách „zakladatele folkloru“, tedy zbojníka Janíka, ve formě populárně naučné přednášky. Podle Tomáše Dvořáka šlo o poutavé, až dojemné vyprávění, ve kterém nebyla nouze o mystiku, sex, krev či násilí. „Představení bylo milé, příjemně rozverné, je poctou lidové písničce a folkloru vůbec.“⁸⁹ Dvořák neopomíná ani skvělé herecké, pěvecké i taneční výkony.⁹⁰

⁸⁶ DVOŘÁK, Tomáš. Casonova Jitřní paní: Smrt není nepřítelkyně, ale družka. In *Pardubický deník*, č. 264, datum 10.11.2008. s. 5.

⁸⁷ DVOŘÁK, Tomáš. Radúz a Mahulena: Pokus o velkolepé divadlo s velkým D tentokrát v Pardubicích narazil. In *Pardubický deník*, č. 248, datum 21.10.2008. s. 16.

⁸⁸ DVOŘÁK, Tomáš. V moderně pojatém pardubickém Hamletovi, jehož si zahrál Josef Pejchal, se také střílí! In *Pardubický deník*, č. 287, datum 8.12.2008. s. 13.

⁸⁹ DVOŘÁK, Tomáš. V příběhu o zakladateli zbojnictví a folkloru Janíkovi došlo rovněž na krev, sex a mystiku! In *Pardubický deník*, č. 15, datum 19.1.2009. s. 21.

⁹⁰ Tamtéž, s. 21.

Na konci ledna se na repertoáru pardubického divadla objevil muzikál *Chicago*. Je to strhující příběh plný vražd, násilí, sexu, cizoložství, zločinu, korupce a manipulace se odehrává v roce 1924. Tomáš Dvořák vidí hru jako směs přitažlivého příběhu, chytlavých melodií a strhujících tanečních čísel podpořený kvalitními výkony prakticky celého hereckého souboru. Oceňuje také sexy kostýmy Romana Šolce, živý hudební doprovod v podání skupiny Blue Star nebo choreografii Vlastimila Červa. Výtečné výkony předvedly Petra Janečková a Martina Sikorová v titulních rolích.⁹¹

Po dvaceti letech se na prkna Východočeského divadla v její jubilejní sté sezoně vrací román Vladislava Vančury *Markéta Lazarová*. V roce 1989 inscenaci režíroval Michael Tarant a hlavním tématem byla svoboda, tentokrát se režie ujal Jiří Seydler a hlavním námětem se stala láska nebo také mužský a ženský princip. Pavla Svítková kvituje převedení hry do současnějšího hovorovějšího jazyka.⁹² Lukáš Dubský považuje inscenaci za povedený vstup do sezony, která se opírá o skvělé herecké výkony i napínavý děj, jež klade závažné otázky, ale zároveň je i přes svou tříhodinovou délku, svižný. Významnou roli hrají i výprava a kostýmy, jejichž barvy mají symbolický význam. Dubský oceňuje herecké výkony hlavních postav i zajímavou úlohu vypravěče, kterým je šašek, jenž děj výrazně ovlivňuje.⁹³ „*Hostující Petra Tenorová se sice v první polovině představení ke slovu tolik nedostává, avšak ve druhé části je ve stěžejní roli Markéty Lazarové velmi přesvědčivá. Její křehkost pak znamenitě kontrastuje s hrubostí a temperamentností Radka Žáka, který ztvárnil Mikoláše.*“⁹⁴ V prosinci Východočeské divadlo oslavilo své stoleté trvání. Jak napsal Petr Doubrava, tak oslavy vyvrcholily setkáním bývalých a současných zaměstnanců divadla, kdy během večera Sto let s múzou Thálií došlo i na křest knihy Před oponou, za oponou, kterou divadlo vydalo ke svému výročí, a z níž jsme také výše v bakalářské práci čerpali.⁹⁵

Čtvrtou premiérou sezony 2010/2011 se stala dramatizace úspěšné knihy židovského spisovatele Ephraima Kishona *Liška v kurníku*. Jde o politickou satiru s podtitulem Pan ministr v Kmínovicích, která hravě a vtipně zkoumá, jak se z obyčejného člověka rodí politik, a jak sebou nechává manipulovat, aniž by si to uvědomoval. Podle Lukáše Dubského se režisér

⁹¹ DVOŘÁK, Tomáš. Východočeské divadlo má od soboty další trháč! Je jím „muzikál superlativů“ Chicago. In *Pardubický deník*, č. 21, datum 26.1.2009. s. 22.

⁹² SVÍTKOVÁ, Pavla. Po dvaceti letech se slavná Markéta Lazarová vrací na prkna Východočeského divadla. In *Pardubický deník*, č. 241, datum 15.10.2009. s. 18.

⁹³ DUBSKÝ, Lukáš. Markéta Lazarová úspěšně zahájila jubilejní sezonu. In *Pardubický deník*, č. 244, datum 19.10.2009. s. 3.

⁹⁴ Tamtéž, s. 3.

⁹⁵ DUBSKÝ, Lukáš. Východočeské divadlo oslavilo celé století svého trvání. In *Pardubický deník*, č. 290, datum 14.12.2009. s. 2.

Martin Tichý a dramaturg Tomáš Syrovátka se dokázali vyhnout úskalí, kdy se inscenátoři snaží dílo aktualizovat vkládáním jmenovitých narážek, což povětšinou vyznívá lacině. Tichý a Syrovátka naopak vykreslují obecné politické typy a situace, k jakým si všímaví diváci najdou spoustu paralel k dnešní politické scéně. Podle Dubského celá inscenace hýří energií, atraktivní výpravou a vypointovanými scénami. Herci své role pojmají ve vtipné nadsázce. Celkově hru shledává jako osvěžující inscenaci se spoustou drobných vtípků.⁹⁶

V březnu se Východočeské divadlo premiérově vydalo se školním publikem na zábavnou, objevnou a dobrodružnou cestu dějinami hudby s inscenací *Tisíce let hudby aneb Od pravěku k renesanci*. Milada Velehradská tuto živou inscenaci, plnou fantazie a hravosti, shledala jako umělecký počín, jemuž nejlepší rámec vytváří hudba, tanec, slovo a zajímavé zvukové i světelné efekty. Kvalitním představením se dílo stalo díky výborným hercům, muzikantům, soustředěné režii a pečlivé dramaturgii. Nic nechybělo ani nepřebývalo, nikdo se nenudil.⁹⁷

V dubnu 2011 měli diváci možnost premiérově vidět dramaturgii románu Klause Manna s názvem *Mefisto*, která vypráví o herci, jenž se ve své touze po velkých rolích postupně zaprodá i nacistické moci. Podle Tomáše Dvořáka inscenace stojí a padá s výkonem hlavního hrdiny a Ladislav Špiner jasně dokazuje, že se dokáže poprat i s vážnější rolí. Skvěle mu pomáhají všichni, kdo v tomto představení účinkují, premiérové publikum nevidělo vyloženě slabý výkon. Výtečně zvolená hudba a taneční čísla podtrhují atmosféru inscenace, která skýtá i řadu překvapivých scén, nejdou však za hranici vkusu. Představení má podle Dvořáka svůj náboj, atmosféru, je plné pozoruhodných hereckých výkonů a zároveň donutí k zamyšlení.⁹⁸

Východočeské divadlo se inspirovalo Velkou pardubickou a v říjnu 2011 uvedlo na Malé scéně ve dvoře premiéru inscenace *Utíkej, Váňo, utíkej!* s podtitulem Velká divadelní stepplechase, kdy diváci mohou nahlédnout pod pokličku tohoto slavného pardubického závodu i do světa koní. Podle Tomáše Dvořáka se herci vydali na trať ve svižném tempu a rozehráli atraktivní podívanou. Tvůrci hry vložili do představení svěží hravost. Vynikající herecké i

⁹⁶ DUBSKÝ, Lukáš. Liška v kurníku nabízí současnou politiku na dlani. Jména nepotřebuje. In *Pardubický deník*, č. 52, datum 3.3.2011. s. 10.

⁹⁷ VELEHRADSKÁ, Milada. Povedená cesta hudebními dějinami. In *Pardubický deník*, č. 64, datum 17.3.2011. s. 7.

⁹⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Pardubický Mefisto má náboj i skvělého Špinera v hlavní roli. In *Pardubický deník*, č. 91, datum 18.4.2011. s. 12.

pohybové výkony podávají herci s využitím skromné výpravy a rekvizit. Diváci si mohou ověřit své znalosti v malém kvízu, který je součástí představení.⁹⁹

V listopadu 2011 nastudoval pardubický soubor hru *Zvoník Matky Boží*, která je silným příběhem z konce 15. století o síle a velikosti lásky. Tomáš Dvořák tvrdí, že režisér Petr Novotný text ušil svým hercům přímo na tělo. Zaměřil se na příběh arcijáhna Chrámu Matky Boží Claudia Frolla, který směřuje k absolutnímu ideálu čistoty a pravdy, přesto však podlehne lásce k Esmeraldě. Podle Dvořáka stojí za to hru vidět zejména díky zajímavým hereckým výkonům, přičemž nejtěžší úkol má představitel Frolla Martin Mejzlík, kterému se však v roli daří velmi dobře. Prakticky totéž se ale dá říci i o dalších členech souboru.¹⁰⁰

Prosinec 2011 přinesl do Východočeského divadla premiérově hru *Trójanky*, která diváky zavádí do období konce Trójské války. Tomáš Dvořák soudí, že hra může upoutat jak tragickým osudem postav, tak i výrazně básnickým slovem nebo múzičností. Za cenné považuje, že pardubické divadlo zřetelně vykročilo v této náročné inscenaci vstříc spolupráci s mladými umělci s cílem vytvořit klasickou hru viděnou neotřelým pohledem. Dobrým nápadem byla původní hudba, jež dokresluje atmosféru představení, kvalitní jsou i herecké výkony.¹⁰¹

První premiéru roku 2012 obstaralo *Dvanáct rozhněvaných mužů*, strhující příběh ze soudního prostředí o hledání viny a odpovědnosti. Tomáš Dvořák napsal, že režisér Petr Kracik postavil představení na kvalitních hereckých výkonech, jelikož se celá hra odehrává u jednoho stolu a herci jsou tak divákům neustále na očích. Všichni, kteří zde účinkují dokázali do svých postav vložit i kus sebe a dařilo se jim skvěle. „*Hostující režisér Petr Kracik dobře věděl, že celé představení musí postavit na kvalitních hereckých výkonech. Herci totiž nemají k dispozici žádnou ‚berličku‘, za kterou by se mohli schovat. Celá hra se odehrává u jednoho stolu a herci jsou prakticky neustále divákům na očích. Obsazení nové hry Východočeského divadla je velmi dobře zvolené.*“¹⁰² Podle Dvořáka byli velkým oživením inscenace dva hostující herci – Petr

⁹⁹ DVOŘÁK, Tomáš. Velká divadelní steeplechase odhalí i tajemství žokeje Váni. In *Pardubický deník*, č. 237, datum 10.10.2011. s. 3.

¹⁰⁰ DVOŘÁK, Tomáš. Pardubický Zvoník je silným příběhem o lásce a její moci. In *Pardubický deník*, č. 243, datum 17.10.2011. s. 3.

¹⁰¹ DVOŘÁK, Tomáš. Antické drama Trójanky dalo prostor též mladým talentům. In *Pardubický deník*, č. 289, datum 12.12.2011. s. 3.

¹⁰² DVOŘÁK, Tomáš. Dvanáct rozhněvaných mužů odměnilo premiérové publikum potleskem ve stoje. In *Pardubický deník*, č. 7, datum 9.1.2012. s. 7.

Kostka a František Švihlík. Výtečné výkony ale podávají i domácí herci. Všechny herce hlediště odměnilo potleskem ve stoje.¹⁰³

V únoru se pátou premiérou sezony 2011/2012 stala komedie *S cizí dámou v cizím pokoji*, která spojuje tři aktovky. Všechny spojuje téma nevěry, odehrávají se na stejném místě, tedy na parníku Fortuna. Podle Lukáše Dubského je začátek nové inscenace poněkud zdlouhavý a upovídaný, čemuž se ale nelze příliš divit, jelikož je zde potřeba propojit tři příběhy. Zaujala ho funkční a stylová scéna Martina Černého, kterou tvoří maketa poloviny výletní lodi, jež proměnil na kajuty, ve kterých se jednotlivé příběhy odehrávají. Dobře napsaná je i hudba, které vhodně doplňuje letní atmosféru. Režisér Lumír Olšovský vedl herce k stylizovanému herectví a lehké nadsázce. Inscenace disponuje dobře napsanými dialogy. Podle Dubského jsou však příběhy spíše tuctové a schází jim překvapivá pointa, přesto se režisérovi podařilo nahlédnout nevěru z různých, zajímavých úhlů, tudíž považuje tuto inscenaci za lehce nadprůměrný titul.¹⁰⁴

Malá scéna ve dvoře připravila pro studenty reprízu inscenace *Tisíce let hudby aneb Od pravěku k renesanci*. Herci se snažili hravou formou přiblížit žákům jak vývoj hudby, tak i různé významné události či objevy daného období. Podle Jiřího Sejkory se všichni protagonisté svých rolí ujali výtečně, přestože hrát pro dětské publikum není vůbec jednoduché. Za výhodu považuje, že se představení odehrávalo uprostřed publika, takže dětští diváci měli herce na dosah ruky, někteří protagonisté k nim mohli i promlouvat a vtáhnout je tak více do děje. Za zmínku stojí výkon Petry Tenorové, která se dokázala vžít do věkové kategorie publika. Adekvátní byla i hodinová délka představení, takže se žáci neměli šanci nudit.¹⁰⁵

Dubnová muzikálová premiéra *Zpívání v dešti* se vydařila. Podle slov tvůrčího týmu jde o jednu z nejsložitějších inscenací, které mělo pardubické divadlo na repertoáru v posledních letech. Na jevišti se vystříдалo více než sto bohatých kostýmů. Představení pomáhá také hravá a dobře nasvícená scéna. Měsíce práce se vyplatily, herci trénovali zpěv i step, jelikož podle Lukáše Dubského je toto představení profesionálně udělanou inscenací. Pěvecky se nejvíce daří Martině Sikorové, ale i ostatní herecké výkony jsou na slušné úrovni. Povedené jsou stepařské

¹⁰³ Tamtéž, s. 7.

¹⁰⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Nová inscenace je skládkou tří her. Spojuje je téma nevěry. In *Pardubický deník*, č. 49, datum 27.2.2012. s. 8.

¹⁰⁵ SEJKORA, Jiří. Při jedné z repríz inscenace *Tisíce let hudby* se chlapci převlékali do dámských garderób. In *Pardubický deník*, č. 19, datum 23.1.2012. s. 8.

výstupy Josefa Pejchala s Janem Musilem. Celkově inscenace hladce plyne a je příjemnou retrokomedií. Podle Dubského aspiruje inscenace na skutečný muzikálová hit.¹⁰⁶

Květen 2012 přinesl francouzskou komedii *Blbec k večeři* od Francise Vebera, která vypráví o Pierru Brochantovi, jež si se svými přáteli každý týden pozve na večeři nějakého prostáčka, na jehož úkor se celý večer baví. Podle Lukáše Dubského jsou hybnou silou záměny a omyly, pracuje se s nimi však mnohem chytřeji, než je obvyklé. Hra je příležitostí pro dva titulní hrdiny, v roli Pierra je vynikající Martin Mejzlík, jehož postava projde největším vývojem. Alexandr Postler si s rolí blbce Pignona neporadil vůbec špatně, svou postavu nevykresluje jako hlupáka, ale spíše jako obyčejného úředníka, kterému chybí důvtip. Dojímavý je závěr, kdy Pignon zjistí, proč byl pozván na večeři.¹⁰⁷

První premiéru sezony 2012/2013 obstarala pohádka nazvaná *Perný perňštejnský den*. Hravá komedie určená především pro děti vypráví o prohlídce hradu Pernštejn a kouzelném zvonku, pomocí kterého se dvě děti přenesou do dávných dob Pernštejnů. Lukáš Dubský soudí, že se režisérce Tereze Karpianus a dramaturgovi Ondřeji Novotnému daří za padesát minut rozvinout děj a udržet pozornost dětského diváka. Dobře hodnotí také spolupráci Petra Borovce a Martiny Sikorové s dětskými diváky.¹⁰⁸

V rámci nového divadelního cyklu s názvem Herecká dílna se v září diváci na Malé scéně ve dvoře dočkali hry *Mrzák inishmaanský* ve formě scénického čtení. V roli režiséra se poprvé představil herec Ladislav Špiner. Hlavním hrdinou je fyzicky postižený Billy, který zažívá spoustu odstrkování a posměšků od svého okolí, jednoho dne se ale rozhodne uchytit u filmu. Podle Lukáše Dubského se inscenace nebrání drastické komice, na druhou stranu obsahuje i lehké náznaky sentimentu. Herci sice absolvovali pouhé tři zkoušky, ale se svými rolemi se vcelku szili. Někteří si své scény vysloveně užívají. Diváci odměnili herce dokonce potleskem ve stoje.¹⁰⁹

V říjnu 2012 se na pardubické jeviště vrací po čtyřiceti letech tragédie Williama Shakespeara *Richard III*. Hra pojednává o mechanismech moci a o tom, že zlo plodí vždy jen

¹⁰⁶ DUBSKÝ, Lukáš. Pardubické Zpívání v dešti je velmi příjemnou retrokomedií. In *Pardubický deník*, č. 79, datum 2.4.2012. s. 3.

¹⁰⁷ DUBSKÝ, Lukáš. Pardubický Blbec k večeři nejen baví, ale také dojíma. In *Pardubický deník*, č. 112, datum 14.5.2012. s. 7.

¹⁰⁸ DUBSKÝ, Lukáš. Herci při nové pohádce spolupracují s dětskými diváky. In *Pardubický deník*, č. 237, datum 10.10.2012. s. 12.

¹⁰⁹ DUBSKÝ, Lukáš. Herecká dílna se povedla, Mrzák u diváků zabodoval. In *Pardubický deník*, č. 218, datum 17.9.2012. s. 3.

zlo. Režisér Zdeněk Dušek ji upravil a zkrátil, zaměřil se na titulní postavu krutého krále, který při cestě na trůn jde i přes mrtvoly. Martin Mejzlík se titulní role krále, podle Lukáše Dubského, úspěšně zhostil, hraje Richarda jako chladného a lstivého manipulátora. Inscenace dává důraz na politickou rovinu textu. Dubský dobře ohodnotil nápad odříkat některé repliky na mikrofon s hlasitou ozvěnou v hledišti, bohužel je však v závěru využíván několikrát zbytečně. Scénu tvoří bílá stěna s nápisy jako právo nebo morálka a kostýmy jsou laděné do černo-bíla.¹¹⁰

Třetí premiérou sezony 2012/2013 se stala Moliérova hra *Don Juan*. Režisérka Kateřina Dušková vyzdvihla příběh člověka, který se dobrovolně vyloučil ze společnosti, jejíž pravidla neuznává a odmítá podle nich žít. Lukáš Dubský uvedl, že začátek představení byl trochu těžkopádný, postupně ale nabírá spád a jeho vrcholem je Juanův monolog o pokrytectví, kterým si jeho představitel Ladislav Špiner vysloužil potlesk na otevřené scéně. Roli sluhy Sganarela dobře ztvárnil Petr Borovec. Podle Dubského je povedené výtvarné řešení některých scén. Hudba Darka Krále skvěle dokresluje atmosféru inscenace.¹¹¹

Na konci roku 2012 byla premiérově uvedena britská komedie Tima Firtha s názvem *Holky z kalendáře*, která vypráví o šesti stárnoucích kamarádkách, které se pravidelně scházejí ve svém ženském klubu. Podle Lukáše Dubského má hra dlouhou tříhodinovou stopáž, která se ve své první polovině nese v komediálním duchu, tak ve druhé polovině výrazně zvažní. I přes svou délku se problémy s tempem neobjevují a inscenace hladce plyne. Dubský soudí, že hra nabízí krásné role pro herečky nad padesát let a ženská část pardubického souboru dokázala tuto příležitost plně využít, tahounem se stala hostující Jana Paulová. Hra má všechny předpoklady k tomu zůstat na repertoáru divadla hodně dlouho.¹¹²

V únoru 2013 se v repertoáru Východočeského divadla objevila komedie *Charleyova tetá*, která je plná třeskutých situací a jiskřivé anglické konverzace. Na jeviště pardubického divadla se vrátila po třiceti letech. Režisér Milan Schejbal, který již na Charleyově tetě několikrát spolupracoval, měl podle Tomáše Dvořáka šťastnou ruku při výběru hlavních protagonistů. Petr Borovec si roli lorda Babbse přestrojeného za Charleyovu tetu z Brazílie

¹¹⁰ DUBSKÝ, Lukáš. Zlo plodí jenom další zlo. Shakespeare je stále aktuální. In *Pardubický deník*, č. 242, datum 16.10.2012. s. 12.

¹¹¹ DUBSKÝ, Lukáš. Svůdník a pokrytec. Takový je rovněž pardubický Don Juan. In *Pardubický deník*, č. 283, datum 4.12.2012. s. 3.

¹¹² DUBSKÝ, Lukáš. Holky z kalendáře jsou velkou šancí pro dámskou část souboru. In *Pardubický deník*, č. 294, datum 17. 12. 2012. s. 3.

doslova užívá. Dvořák však dobře hodnotí všechny herce, kteří se na jevišti objeví. Vkusné kostýmy a stylová výprava herecké výkony skvěle doplňují.¹¹³

Malá scéna ve dvoře se na počátku dubna proměnila v *Apartmá hotelu Plaza*. S jeho autorem Neilem Simonem se měli diváci možnost seznámit již v polovině devadesátých let, kdy pardubické divadlo uvedlo Simonovu hru Každý má svého Leona. Hlavním tématem spojujícím tři příběhy tří manželských párů jsou problémy v partnerských vztazích. Režisér Petr Novotný se rozhodl netradičně obsadit všechny tři manželské páry stejnou dvojicí, tedy Jiřím Kalužným a Petrou Janečkovou, což na herce klade velké nároky, hlavně z hlediska množství textu. Podle Lukáše Dubského se této dvojici nejlépe daří v první povídce, jež pracuje se situačním humorem, kde Kalužný hořko-směšně podává stárnoucího Sama, který proti plynoucímu času bojuje všemi dostupnými prostředky. Hlavním plusem pardubického pojetí dle Dubského je to, že je uváděno v komorním prostoru Malé scény ve dvoře, kde diváci sedí přímo v hotelovém pokoji a herce sledují z bezprostřední blízkosti, herci diváky dokonce často zapojují do děje například tím, že si nechají rekvizitu.¹¹⁴

Předposlední premiéru divadelní sezony obstarala v dubnu 2013 detektivní hra *Poslední víkend* od Agathy Christie. Detektivka se na prkna Východočeského divadla vrátila po letech a Poslední víkend dokonce v české premiéře. Zápětka je klasická, do rodinného sídla se sjede rozmanitá společnost a zanedlouho dojde k vraždě, kterou vyšetřuje inspektor Colquhoun. Podle Lukáše Dubského však skloubení psychologické, komediální a detektivní linie vyprávění nebylo nejšťastnější. Komedie scénů zpočátku příliš nevycházejí, zlepšení se dostavilo až ve druhé polovině představení při výsleších. Ostatně Dubskému připadá, jako by každá postava patřila k úplně jiné hře. Scéna nezobrazuje ponurý dům, nýbrž moderní vilu, napětí navozuje bouřka nebo meluzína. Řešení je až překvapivě nekomplikované, avšak diváci mohou po vrahovi pátrat až do konce představení, jelikož uchazečů o místo vraha je několik.¹¹⁵

V září 2013 se tradiční příběh loupežníka Nikoly Šuhaje nazvaný *Balada pro banditu* v obnovené premiéře přenesl z exteriéru na Kunětické hoře do interiéru pardubického divadla. Podle Hany Rubišarové je překvapivě interiérová verze lepší než ta exteriérová, jelikož scéna výtvarníka Tomáše Moravce vyrobená ze dřeva navozuje naturální náladu, čiší z ní dynamika

¹¹³ DVOŘÁK, Tomáš. Charleyova teta: sázka na jistotu se vyplatila. In *Pardubický deník*, č. 41, datum 18.2.2013. s. 8.

¹¹⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Apartmá hotelu Plaza nabízí pohledy na manželská trápení. In *Pardubický deník*, č. 82, datum 8.4.2013. s. 8.

¹¹⁵ DUBSKÝ, Lukáš. Divadelní detektivce chybí přímočarý „tah na branku“. In *Pardubický deník*, č. 101, datum 30.4.2013. s. 1.

a v menším prostoru dostává celistvější tvar. Za velkou přednost inscenace považuje hudební složku, o kterou se zasloužila skupina Trdlo s dirigentem Markem Ivanovicem. Písně jsou stylizovány spíše do folkloru. Rubišarová si všimla, že v exteriéru na Kunětické hoře se pěvecké nedostatky Jana Musila v roli Nikoly rozplynuly, ale v divadelním interiéru jsou lépe zachytitelné. Ve velkém množství postav, dle názoru Rubišarové, vyniká Petr Dohnal v roli ziskuchtivého žida Mageriho, jež svou úlohu ztvárnil brilantně a věrohodně a navíc působí přirozeně.¹¹⁶

První premiérou sezony 2013/2014 se stala britská situační komedie *A je to v pytli!* Autorem je Ray Cooney, jehož hra se v pardubickém divadle objevila naposledy v roce 2002, kdy diváci viděli komedii *Co se doma uvaří*. *A je to v pytli!* Pojednává o manželské dvojici Tomovi a Lindě, kteří si chtějí adoptovat dítě. Jenže v den, kdy se má dostavit sociální pracovnice, se objeví Tomovi dva potrhlí bratři a situace začne nabírat rychlý spád. Tuto situaci se hlavní hrdina snaží zachránit lhaním, výmluvy se ale vrší, což je zdrojem dalšího humoru. Režisér Robert Bellan doplnil toto představení několika tanečními a pěveckými vložkami, které jsou diváky aplaudovány. Podle Lukáše Dubského se mají herci možnost se opravdu vyřádit, a to především ústřední bratrská trojice v podání Ladislava Špinera, Josefa Pejchala a Petra Borovce. Dubský dodává, že se jedná místy o atypickou, ale přesto standardní situační komedii, které nalezneme v repertoáru všech oblastních divadel.¹¹⁷

Na konci listopadu 2013 měla ve Východočeském divadle premiéru mysteriózní detektivka *Jméno růže*. Lukáš Dubský podotýká, že na rozdíl od knihy nebo filmového zpracování má divadelní verze nevýhodnou pozici, nemůže totiž vytvořit prvotřídní atmosféru, jelikož celý příběh musí být odvyprávěn v podstatě v jedné kulisách. Nejlepší atmosférotvorným prvkem se podle Dubského stává hudba Dalibora Štrunce. Z hereckého hlediska nejvíce zaujal Jiří Kalužný v roli Viléma z Baskervillu, kterého obdařil ironickým nadhledem.¹¹⁸ „*Nevděčnou pozici má jindy výborný Petr Borovec. V roli Adsona z Melku nemá v podstatě co hrát, jelikož postava novice je autorem dramatisace odsouzena k tomu, aby většinu času jen s výrazem úcty naslouchala promluvám starších mnichů.*“¹¹⁹

¹¹⁶ RUBIŠAROVÁ, Jana. Interiérová úprava *Balady se povedla*. In *Pardubický deník*, č. 211, datum 10.9.2013. s. 6.

¹¹⁷ DUBSKÝ, Lukáš. Nová komedie představí tři bratry v hromadě nesnází. In *Pardubický deník*, č. 245, datum 21.10.2013. s. 3.

¹¹⁸ DUBSKÝ, Lukáš. Divadelní zpracování *Jména růže* svádí s knihou a filmem od počátku nerovný souboj. In *Pardubický deník*, č. 286, datum 1.12.2013. s. 8.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 8.

Komedii *Rozbitý džbán* od Heinricha von Kleista představil pardubický divadelní soubor svým divákům v únoru 2014. Hra je stará více než dvě stě let a vypráví o aroganci mocných. Ovšem téma hry, jímž je zpučnost a zkorumpovanost soudního systému, je aktuálnější než samotný text hry. Podle Lukáše Dubského je právě komediální rovina hry tou, která nejvíce zastarala. Většina komických scén již dnes tak nevyzní. Dubský tentokrát herce nehodnotí nejlépe, tvrdí, že zcela nedokázali využít potenciál svých postav, ba přímo celé hry. Přesto říká, že se v novém představení dají najít zajímavé interpretace.¹²⁰

Slavný muzikál s názvem *Cabaret* ozvláštnil v březnu 2014 repertoár Východočeského divadla. Děj diváky zanesl do Berlína roku 1931, kde se americký spisovatel seznamuje s anglickou zpěvačkou. Nástup nacismu však ovlivní životy všech zúčastněných. Lukáš Dubský soudí, že je *Cabaret* jako šitý na míru pardubickému činohernímu souboru. Což dokazují herecky i pěvecky precizní Martina Sikorová, Ladislav Špiner v roli Kabaretiéra, jež zrcadlí absurditu jednoho období lidských dějin, nebo pěvecky výborná Dagmar Novotná. Dubský dokonce tvrdí, že se jedná o nejpovedenější muzikál v Pardubicích od premiéry *My fair lady* v roce 2006.¹²¹

V dubnu 2014 měla v pardubickém divadle premiéru divadelní hra *Králova řeč*, která je dobře známá také jako oskarový snímek.¹²² Tato tragikomedie ukazuje na pozadí dějin příběh krále Jiřího VI. Podle Lukáše Dubského je tato hra od britského spisovatele Davida Seidlera velkou příležitostí pro herce, kteří zastávají dvě hlavní role. Martin Mejzlík ztvárnující Jiřího VI. a Jiří Kalužný v úloze logopeda Lionela Logua se chopili svých rolí s citem a pochopením. „*Svérázného logopeda si s chutí zahrál Jiří Kalužný, který v mnoha scénách přebírá otěže a je tahounem inscenace. Jeho ztvárnění Loguea trochu upomíná na jiného hlasového specialistu, kterého hrál v posledních letech – profesora Higginse v muzikálu My fair lady.*“¹²³ Dubský dospěl k názoru, že kromě silného příběhu, je to právě jemný humor, který přidává hře na atraktivnosti. Soudí, že režisér Petr Novotný dokázal vytvořit velice slušnou inscenaci

¹²⁰ DUBSKÝ, Lukáš. Rozbitý džbán se snaží být satirou současného soudnictví. In *Pardubický deník*, č. 40, datum 17.2.2014. s. 3.

¹²¹ DUBSKÝ, Lukáš. Cabaret zachycuje milostné příběhy i nástup nacismu. In *Pardubický deník*, č. 52, datum 3.3.2014. s. 8.

¹²² *Králova řeč* je britsko-australsko-americké historické drama natočené na podkladě skutečných událostí, které režíroval Tom Hooper a napsal David Seidler. Pojednává o přátelství mezi britským králem Jiřím VI. a jeho logopedem. V hlavních rolích se objevili Colin Firth, Geoffrey Rush a Helena Bonham Carterová. V roce 2010 byl nominován na dvanáct Oscarů, z nichž získal čtyři ceny za nejlepší film, nejlepšího herce v hlavní roli, nejlepší scénář a nejlepší režii. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1lova_%C5%99e%C4%8D> DUBSKÝ, Lukáš. Králova řeč přináší lidské drama na pozadí velkých dějin. In *Pardubický deník*, č. 99, datum 28.4.2014. s. 3.

s přiměřenou stopáží, které vévodí herecké výkony a dokresluje ji vhodně zvolená hudba. To všechno dělá z představení příjemný zážitek.¹²⁴

Duben 2014 také přinesl do Východočeského divadla Pardubice činohru Martina McDonagha *Mrzák inishmaanský*, který vypráví o od mala zmrzačeném chlapci Billym, který se od knížek dostane až do Hollywoodu. Zajímavostí pardubické inscenace je režie, za kterou stojí herec Ladislav Špiner. „*A tato nová úloha mu skutečně sluší. Inscenace ‚šlape‘ snad ve všech složkách.*“¹²⁵ Hana Rubišarová za největší postavu této inscenace označuje Helenu v podání Petry Tenorové, které tato figura, jež nejde pro ostřejší slovo daleko, sedí. Rubišarová hodnotí inscenaci jako dílo s krásným a silným příběhem a označuje ho za třešničku pardubického repertoáru.¹²⁶ Recenzentka této inscenace, tedy Hana Rubišarová, nijak nesrovnává aktuální nastudování s tím, které se poprvé objevilo v roce 2012 jako scénické čtení v režijním debutu Ladislava Špinerera, které hodnotil Lukáš Dubský.

V květnu 2014 měli pardubičtí diváci díky cyklu INprojektů možnost seznámit se s neobvyklým textem Olivera Klucka nazvaným *Čekárna budoucnost*. Inscenace vyobrazuje jeden den v životě hlavní postavy Daniela, je také nelítostným pohledem na lhostejnost a životní styl současné společnosti. Lukáš Dubský shledává Kluckův text jako ne úplně jednoduchou látku k rozklíčování, a to jak pro diváky, tak i pro inscenační tým. Dubský kvituje formu inscenovaného čtení, kromě toho herci dokázali leckteré situace rozehrát i scénicky, a to po pouhých čtyřech zkouškách. Jako velmi podařené hodnotí Dubský i uspořádání Malé scény ve dvoře, kdy diváci sedí spolu s herci kolem velkého obdélníkového stolu.¹²⁷

Poslední premiérou divadelní sezony 2013/2014 se stala groteska Michaila Bulgakova s názvem *Zojčin byt*, která se na jeviště Východočeského divadla vrátila po pětadvaceti letech. Režíroval ji Janusz Klimesza a do hlavní role Zoje obsadil Jindru Janouškovou. Zoja měla skoro všechno, po změně režimu však nemá skoro nic, jediné, co se jí podařilo uhájít, je vlastní byt v Moskvě, ale i o ten musí bojovat.¹²⁸ Lukáš Dubský vytýká anotacím Východočeského divadla, že láká na nelítostnou grotesku a třeskutou komedii, ale ve skutečnosti se jedná spíše

¹²⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Králova řeč přináší lidské drama na pozadí velkých dějin. In *Pardubický deník*, č. 99, datum 28.4.2014. s. 3.

¹²⁵ RUBIŠAROVÁ, Hana. Mrzák inishmaanský je třešničkou na repertoáru Východočeského divadla. In *Pardubický deník*, č. 89, datum 15.4.2014. s. 10.

¹²⁶ RUBIŠAROVÁ, Hana. Mrzák inishmaanský je třešničkou na repertoáru Východočeského divadla. In *Pardubický deník*, č. 89, datum 15.4.2014. s. 10.

¹²⁷ DUBSKÝ, Lukáš. Pardubická Čekárna budoucnost je zdařilá ukázka současné německé dramatiky. In *Pardubický deník*, č. 107, datum 9.5.2014. s. 8.

¹²⁸ DUBSKÝ, Lukáš. Zojčin byt se do divadla vrátil po 25 letech. In *Pardubický deník*, č. 139, datum 16.6.2014. s. 3.

o posmutnělou komedii. Hlavním tématem je únik za lepším životem. Největším kladem inscenace se tak podle Dubského stávají herecké výkony, kdy si herci dokázaly se svými postavami velmi dobře poradit. Dubský také poukazuje na práci Tomáše Kypty, který musel pro toto představení připravit velké množství kostýmů.¹²⁹

Nová sezona 2014/2015 předvedla divákům komedii *Lháři*, kterou pro Východočeské divadlo připravil Zdeněk Dušek. Pardubičtí diváci se s hrou seznámili již na Grand Festivalu smíchu, kde s ní soutěžilo plzeňské divadlo, pardubická inscenace se však liší. Zápletka ale zůstává stejná. Na Štědrý den mají dva mladí policisté sdělit starším manželům, že se jejich dcera zabila v autě při cestě domů. Snaha neublížit a rozpaky vedou k mnoha omylům a záměnám. Podle Lukáše Dubského hra obsahuje prvky sitcomu i konverzační komedie. Dubský vyzdvihuje výkony hlavních protagonistů, kteří se s žánrem poprali se ctí. Jako největší úskalí inscenace vidí její délku, která se přibližuje ke třem hodinám. Hře by pomohlo výrazné zkrácení.¹³⁰

Na začátku prosince uvedlo pardubické divadlo premiérově romantickou komedii *Mezi nebem a zemí*. Hlavními hrdiny jsou duchové tragicky zesnulých manželů, kterým zpočátku není po chuti, že se do jejich bývalého domu přistěhuje mladý manželský pár očekávající prvního potomka, ale pozvolna si je oblíbí a snaží se jim pomáhat. Lukáš Dubský velmi kladně ohodnotil kouzelnické triky režisérky Kateřiny Duškové, které dotvářely atmosféru strašidelného domu. K nejzábavnějším scénám patří krátké vstupy Romany Chvalové v roli Strážného anděla. Dubský v inscenaci vidí velmi oddechovou podívanou, která střídá vtipnost s dojemnými pasážemi.¹³¹

Jako poslední premiéra roku 2014 byla uvedena hra Bertolda Brechta *Kavkazský křídový kruh*. Brecht se na prkna Východočeského divadla vrátil po pětatřiceti letech. Hra vychází z legendy o dvou matkách soupeřících o dítě. Režisér Petr Novotný zasadil do současnosti a většinu velkých rolí svěřil nováčkům, kteří si se svými úlohami poradili velmi dobře. „*Josef Láška dokázal na malém prostoru přesvědčivě vybudovat postavu vojáka, který se po návratu z války dočká trpkého zklamání, když zjistí, že jeho Gruša se mezitím vdala. Veronika Macková měla v roli Gruši těžkou úlohu. Její služka, která se ujme opuštěného dítěte, je snad jedinou*

¹²⁹ DUBSKÝ, Lukáš. Největším kladem Zojčina bytu jsou herecké výkony. In *Pardubický deník*, č. 140, datum 17.6.2014. s. 3.

¹³⁰ DUBSKÝ, Lukáš. Lháři sází na černý humor. Pomohla by jim kratší stopáž. In *Pardubický deník*, č. 241, datum 14.10.2014. s. 10.

¹³¹ DUBSKÝ, Lukáš. Romantická komedie *Mezi nebem a zemí* střídá vtipné pasáže s těmi dojemnými. In *Pardubický deník*, č. 286, datum 8.12.2014. s. 8.

čistě kladnou postavou celé hry. Macková si nemůže pomáhat ironií a sarkasmem, kterou mají předepsanou ostatní postavy, přesto se jí podařilo ztvárnit Grušu uvěřitelným způsobem.“¹³²

Dubský považuje toto představení za zajímavou podívanou, která vypovídá o také o dnešním světě. Nechybí milostná zápletka ani grotesknost.¹³³

Od února 2015 se na repertoáru Východočeského divadla objevovalo drama Kejklíř z Lublinu. Stejně jako hru *Tučňáci na arše* i tuto inscenaci připravil režisér Marián Pecko. Lukáš Dubský oceňuje tentokrát především práci scénografa Pavola Andraška, který si vystačil skoro s prázdným jevištěm, jemuž dominuje postel a barevné nasvícení navozuje magickou atmosféru. Chvályhodný výkon na jevišti předvedl Martin Mejzlík v roli hlavního hrdiny židovského kejklíře Jaši Mazura, který dokáže chodit po provaze, odemknout leckterý zámek a těší se přízni žen. Svazuje ho ale židovský původ a nedostatek peněz, svoboda je mu nade vše. „Úctyhodný herecký výkon předvádí v hlavní roli Martin Mejzlík. O velkých rolích se často říká, že ‚nesleze z jeviště.‘ V tomto případě to jde ještě o kus dál, jelikož Jaša Mazur je středobodem všech situací, účastníkem všech dialogů, takže si Mejzlík ani na chvíli neodpočine.“¹³⁴ Dle názoru Dubského se jedná o dílo, které vyžaduje trpělivého a pozorného diváka a má co nabídnout.¹³⁵

Slovenský režisér Marián Pecko připravil v březnu 2015 hru *Tučňáci na arše*. Cílovou skupinou se pro tentokrát stali děti a rodiče. Jedná se o hru o třech tučňácích a jednom zapomnětlivém holubovi, která vypráví o Noemově arše, podle Kateřiny Dufkové, s jistou dávkou nadsázky a vtipu. Na své si přijdou jak děti, tak rodiče. Některé jsou určené možná přímo rodičům. Dufková shledala, že všichni herci předvedli standartní výkony. Dokonce jako by jim zvířecí role byly ušité na míru.¹³⁶ Lukáš Dubský podotkl, že hra podává biblickou látku a otázku víry dětem s vtipem a velkým nadhledem.¹³⁷

Nové psychologické drama od Edwarda Albeeho z roku 1962 s názvem *Kdo se bojí Virginie Woolfové?* Uvedlo Východočeské divadlo na Malé scéně ve dvoře v dubnu 2015. Hlavními představiteli jsou dva manželské páry, které se pozdě v noci scházejí na jednom

¹³² DUBSKÝ, Lukáš. Stará legenda je přesnou paralelou současné doby. In *Pardubický deník*, č. 298, datum 22.12.2014. s. 3.

¹³³ Tamtéž, s. 3.

¹³⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Kejklíř z Lublinu v pardubické inscenaci postupně zjišťuje, že sám před sebou neuteče. In *Pardubický deník*, č. 45, datum 23.2.2015. s. 3.

¹³⁵ Tamtéž, s. 3.

¹³⁶ DUFKOVÁ, Kateřina. Peckovi Tučňáci na arše je hra pro děti i jejich rodiče. In *Pardubický deník*, č. 52, datum 3.3.2015. s. 3.

¹³⁷ DUBSKÝ, Lukáš. Malá scéna se promění v archu s povedenou trojicí tučňáků. In *Pardubický deník*, č. 48, datum 26.2.2015. s. 3.

nezvyklém soukromém večírku. Alkohol postupně odbourává zábrany, dialogy odhalují vzájemné odcizení lidí. Scénu tvoří čtvercový pokoj, který diváci obklopují ze všech stran. Z každé strany vidí divák hru trochu jinak, proto podle Lukáše Dubského může docházet k drobnému posunu ve vnímání postav. Nová inscenace dokazuje, že text hry nezestárl a má divákům stále co nabídnout. Dubský oceňuje hlavně originální a vynalézavé řešení scény, které dává divákovi pocit, že je přímým účastníkem večírku.¹³⁸

Duše – krajina širá, drama rakouského spisovatele Arthura Schnitzlera, se stalo poslední premiérou sezony 2014/2015. Hra byla poprvé uvedena na světová jeviště v roce 1911 a od té doby se pravidelně vrací. Tragikomedie o partnerských vztazích vypráví o továrníkovi Bedřichovi, kterému zdánlivě nic nechybí, přesto ale prochází krizí středního věku. Lukáš Dubský dobře hodnotí Milana Němce v roli Bedřicha, který dokázal přesně vystihnout frustraci z manželského svazku i přibývajícího věku. Režisér Radovan Lipus hru krátil, přesto je podle Dubského tříhodinová délka na hraně únosnosti. Tato velmi zalidněná inscenace patří k nesložitějším hrám, které má pardubické divadlo na repertoáru. Dubský shledává, že z ní hit pravděpodobně nebude, ale že dokazuje schopnost souboru klást si i nesnadné výzvy.¹³⁹

První uvedení hry s názvem *Normální debil* podle stejnojmenné knihy Roberta Bellana proběhlo v pondělí 18. května 2015 v podobě scénického čtení na Malé scéně ve dvoře Východočeského divadla. Základem této retro komedie jsou příhody inspirované autorovým dětstvím prožitým v socialistickém Československu. Podle Tomáše Dvořáka je plná humoru, nadsázky i nostalgie a líčí osudy průšviháře a sígra Norberta, kterého přesvědčivě ztvárnil mladý pardubický herec Josef Lásk. „*I Jindra Janoušková a Veronika Macková předvedly výtečné výkony. Například jejich herecké kreace čtrnáctiletých pubertáček byly prostě dokonalé, stejně jako neuvěřitelné množství komických grimas Veroniky Mackové. Její pojetí televizní hlasatelky, Kamily, fotbalist(k)y, srnky či Velebové mladší bylo přesně takové, jaké hra potřebovala, aby dosáhla kýženého humorného efektu.*“¹⁴⁰ Na nastudování náročných rolí měli herci k dispozici jen čtyři zkoušky. Dvořák vyzdvihl i herecké výkony ženské části souboru. *Normální debil* popsal vtipnou formou nelehký život v socialismu žijícího pubertáka.¹⁴¹

V neděli 13. září 2015 proběhla v pardubickém divadle v rámci akce Dny evropského dědictví, které nechalo diváky nahlédnout do svého zákulisí. S herci a zaměstnanci divadla si

¹³⁸ DUBSKÝ, Lukáš. Netradiční večírek plný ponížení přináší silné emoce i krutý humor. In *Pardubický deník*, č. 87, datum 14.4.2015. s 10.

¹³⁹ DUBSKÝ, Lukáš. Tragický konec milostného čtyřúhelníku. In *Pardubický deník*, č. 109, datum 12.5.2015. s. 3.

¹⁴⁰ DVOŘÁK, Tomáš. Normální debil diváky skvěle pobavil. In *Pardubický deník*, č. 116, datum 20.5.2015. s. 8.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 8.

mohli zájemci prohlédnout také i prostor pod pódium, baletní sál nebo divadelní suterén. Herci divákům představili pracovníky divadla, bez kterých by představení nebylo možné, jako kostymérky, rekvizitáře nebo také osvětlovače. Podle Jiřího Sejkory jsou Dny evropského dědictví skvělou šancí, jak zjistit, co se skrývá za zdmi Východočeského divadla.¹⁴²

V sobotu 21. listopadu 2015 se i Východočeské divadlo připojilo k evropskému projektu divadelní noci. Diváky, kteří mohli vidět westernovou operetu *Limonádový Joe*, přivítal osobně ředitel divadla Petr Dohnal. Sál se na chvíli proměnil v diskuzní fórum, kdy se diváci mohli herců ptát na to, co je zajímalo. Nakonec, jelikož noc divadel umožňuje nečekané, se diváci změnili v herce a herci v režiséry. Diváci se rozdělili na několik skupin, z nichž si každý připravil nějakou scénu z *Limonádového Joea* pod vedením jednotlivých členů divadelního souboru. Největší úspěch podle Jiřího Sejkory sklidil tým Zdeňka Rumpíka, jenž si připravil scénu ze hry s názvem *Telefonní seznam*, která sklidila zasloužený aplaus.¹⁴³

Na konci roku 2015 uvedlo pardubické divadlo hru *Rodinný podnik* od Alana Ayckbourn, kterou inscenoval Robert Bellan. Hlavní hrdina Jack přebírá po tchánovi rodinnou firmu, kterou chce postavit zpátky na nohy. Jack je otřesen, když zjistí, že jeho dcera krade v obchodě a finančně se přiživují i další členové rodiny. Hra řeší otázku důvěry a také kde se nacházejí morální hranice člověka. Podle Lukáše Dubského je inscenace těžkopádná a komediální stránka se často vytrácí. Za povedené výkony považuje role Jacka v podání Jiřího Kalužného a Josefa Pejchala v úloze soukromého detektiva Hougha. Tuto pardubickou inscenaci však jinak hodnotí jako průměrnou a lehce zapomenutelnou.¹⁴⁴

V lednu se na Malou scénu ve dvoře vrátil cyklus scénických čtení Východočeského divadla Pardubice IN-projekty, který představuje povětšinou nové, v České republice doposud neuvedené texty. Tentokrát pardubický soubor představil hru německé spisovatelky Felicie Zeller s názvem *Pivo a ženy*, která se zabývá aktuálními společenskými problémy, základ hry tvoří slova. Režisérka Tereza Říhová rozdělila text mezi čtyři herečky. Inscenaci tvoří mnoho mikrosituací, útržky rozhovorů a monologů. Podle Lukáše Dubského působí promluvy postav zpočátku zábavně, později ale inscenace vyznívá spíše depresivněji. Dubský také kvituje

¹⁴² SEJKORA, Jiří. Do zákulisí divadla nebo také do katakomb pod kostelem. In *Pardubický deník*, č. 215, datum 14.9.2015. s. 2.

¹⁴³ SEJKORA, Jiří. Divadelní noc ovládl western a zahraniční telefonní seznam. In *Pardubický deník*, č. 272, datum 23.11.2015. s. 1.

¹⁴⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Od krádeže šamponu vede cesta až k těžkým zločinům. In *Pardubický deník*, č. 296, datum 21.12.2015. s. 9.

předtočenou scénu, která do inscenace přesně pasovala a nezpomalila tempo hry. Pivo a ženy považuje za nevšední inscenaci.¹⁴⁵

Na divadelní prkna se do Pardubic po třiapadesáti letech vrátilo drama Josefa Topola *Konec masopustu*. Topol ji dopsal v roce 1962. Hru pojednávající o socialistické kolektivizaci vesnice ale zasáhla cenzura. V následujících dvou letech ale obletěla s úspěchem většinu českých divadel, poprvé byla nastudována v Olomouci. K jedné z nejlepších inscenací tehdy patřila i verze Východočeského divadla Pardubice, jež hru uvedlo v roce 1963 v režii Heleny Glancové a Jaroslava Novotného. Před padesáti třemi lety se na jevišti objevili takové legendy jako Josef Somr, Pavel Landovský nebo Alexej Gsöllhofer. „*Výsledkem je inscenace profesionálně přesná a výjimečně citlivá, laděna tklivěji a emocionálněji než olomoucké představení, ale stejně věcná a prostá,*“ napsala tehdy v Divadelních novinách Eva Uhlířová.¹⁴⁶ V únoru 2016 se režie ujal Břetislav Rychlík. Pojetí hry se změnilo v tom, že chyběl téměř celý poslední obraz. Ze hry vystupuje spousta současných témat, jako například zmanipulovaný dav.¹⁴⁷ Podle Jiřího Sejkory má *Konec masopustu* šanci stát se lahůdkou v nabídce Východočeského divadla. Mohou za to hlavně dialogy, které v určitých chvílích působí až magicky.¹⁴⁸

Hru kanadské autorky Michele Riml s názvem *Sexy prádlo* nastudoval režisér Adam Doležal. Je o partnerských vztazích všeobecně, přináší na jeviště známé stereotypy, každý divák tedy může narazit na situaci, kterou zná ze svého vlastního života. Režisér vedl herce k maximální civilnosti. Dominantou scény je velká manželská postel, podle Lukáše Dubského ale zaslouží tvůrci pochvalu hlavně za vtipné využití televizních obrazovek. Kvituje také příjemnou stopáž, kdy během hodiny je řečeno vše podstatné a inscenace dokáže slušně pobavit.¹⁴⁹

Na jeviště Východočeského divadla se se v roce 2016 po osmapadesáti letech vrátila hra *Bílá nemoc* od Karla Čapka. Svět už několik let trápí smrtelná choroba, která se podobá malomocenství, a lék se nedaří objevit. Až doktorovi Galénovi se podaří lék najít, který však

¹⁴⁵ DUBSKÝ, Lukáš. Pivo a ženy přináší na malou scénu neobvyklou dramaturgiu. In *Pardubický deník*, č. 17, datum 21.1.2016. s. 7.

¹⁴⁶ SEJKORA, Jiří. Topolovo drama se do Pardubic vrací po 53 letech. In *Pardubický deník*, č. 47, datum 25.2.2016. s. 3.

¹⁴⁷ SEJKORA, Jiří. Topolovo drama se do Pardubic vrací po 53 letech. In *Pardubický deník*, č. 47, datum 25.2.2016. s. 3.

¹⁴⁸ SEJKORA, Jiří. Konec masopustu, začátek kolektivizace. Hra Josefa Topola nahlíží mezi lidi skrze masky. In *Pardubický deník*, č. 6, datum 8.1.2016. s. 3.

¹⁴⁹ DUBSKÝ, Lukáš. Jak oživit skomírající vztah? S inspirací pomůže Sexy prádlo. In *Pardubický deník*, č. 86, datum 13.4.2016. s. 3.

vydá pod podmínkou věčného míru ve světě. Toto téma už v dnešní době není aktuální. Podle Lukáše Dubského se chtěl režisér Mikoláš Tyc podívat na hru dnešním pohledem a vytáhnout absurdnost i grotesknost některých situací. Dubský kvituje obsazení Milana Němce do role doktora Galéna, který vystihl svého poněkud plachého hrdinu drobnými gesty a zadržáváním v řeči. Hra má zajímavou zápletku a slušné dialogy.¹⁵⁰

Sezonu 2016/2017 zahájila komedie s názvem *Normální debil*, která je vzpomínkou na dospívání v normalizačním Československu. Hra vznikla z částečně autobiografické, humoristicky laděné knihy. Z hodnocení Lukáše Dubského vyplývá, že tato inscenace nemá výraznější dějovou linku, ale že je takovou mozaikou scén ze života pubertáka. Tématy jsou spory s rodiči, první lásky, problémy ve škole. Tvůrci si vyhráli s dobovým pozadím, kdy například v televizi běží seriál *Žena za pultem*. Dubský hru sledává jako povedenou oddechovku, u které divák nemusí příliš přemýšlet a někteří si možná nostalgicky vzpomenou, jak prožívali sedmdesátá léta oni.¹⁵¹

Othello, známá tragédie Williama Shakespeara, se vrátila na prkna Východočeského divadla po pětadvaceti letech. Tentokrát v režii Petra Kracíka, který toto tragické drama přeměnil v příběh o velké lásce. Lukáš Dubský vidí tuto hru jako psychologické drama, ve kterém se režisér zaměřuje na charaktery hlavních hrdinů. Představení bere jako ideální možnost, jak se s tímto dramatem seznámit.¹⁵²

Dramatizace slavného snímku Miloše Formana *Hoří, má panenko* sklidila úspěch. Ačkoli se divadelní verze od té filmové v lecčem liší, diváci o slavné scény nepřijdou. Inscenace je zvláštní tím, že nemá žádnou hlavní postavu. Na jevišti se objeví skoro kompletní herecký soubor, který dostal, podle Dubského, od režiséra Petra Novotného dost volnosti ve ztvárnění jednotlivých postav. Některé momenty v divadelní verzi však nevyzní tak jako na filmovém plátně. Dubský ale oceňuje využití malé kapely na jevišti, která díky dobovým hitům navozuje atmosféru šedesátých let 20. století. Hlavním cílem bylo pobavení publika.¹⁵³

¹⁵⁰ DUBSKÝ, Lukáš. V divadle bojují s Bílou nemocí, skvělý je v roli Galéna Milan Němec. In *Pardubický deník*, č. 97, datum 26.4.2016. s. 2.

¹⁵¹ DUBSKÝ, Lukáš. Normální debil je mozaika ze života pubertáka. In *Pardubický deník*, č. 232, datum 4. 10. 2016. s. 8.

¹⁵² DUBSKÝ, Lukáš. Pardubický Othello nabízí komorní psychologické drama. In *Pardubický deník*, č. 244, datum 18.10.2016. s. 16.

¹⁵³ DUBSKÝ, Lukáš. Hasičský bál v divadle pobaví, i když v tombole nevyhraje. In *Pardubický deník*, č. 284, datum 6.12.2016. s. 3.

Na Malé scéně ve dvoře Východočeské divadlo uvedlo českou premiéru německé hry s názvem *Živý obraz*. Hlavními hrdiny je úspěšný manželský pár, který nemá čas na domácnost. Najmou si uklízečku, ke které se sice chovají nadřazeně, ale zároveň se pro ně stává někým, komu se mohou vyzpovídat. Hra řeší otázky lidské důstojnosti, syndrom vyhoření nebo manželské problémy. Podle Lukáše Dubského hraje významnou roli i filmová kamera, kterou syn Vincent snímá dění na scéně. Dubský vyzdvihuje herecké výkony všech tří protagonistů.¹⁵⁴ „*Petra Janečková hraje Vilmu jako lehce afektovanou ženu, která je sexuálně frustrovaná a stále se živí vzpomínkami na to, jak vášnivý byl vztah s Michaelem dřív. Janečková výborně zvládla vykreslit dvojznačnost postavy – na jedné straně je Vilma povrchní a vůči manželovi má neustálé nesmyslné výčitky, na druhé straně v ní ale divák vidí inteligentní, sarkastickou ženu, která je jen zklamaná z toho, jakým směrem se ubírá její život.*“¹⁵⁵

Místo na repertoáru Východočeského divadla si našel i americký komediální muzikál *Kiss me, Kate*, který s pardubickým souborem nazkoušela režisérka Kateřina Dušková. Příběh se odehrává v divadle v Baltimoru ve třicátých letech minulého století, kdy herci chystají inscenaci *Zkrocení zlé ženy*, přípravy ale narušují osobní vztahy mezi herci. Podle Lenky Štěpánkové je pardubická inscenace postavena na hudebních číslech, která doprovází živý orchestr a pěveckých výkonech hlavních protagonistů, které jsou více než podařené. Příjemný pohled je i na neotřelou choreografii, kterou doplňuje zajímavá scéna ztvárňující kulisy *Zkrocení zlé ženy*. Za nešťastný považuje Štěpánková způsob, jakým se dospěje ke konci, bez výraznějšího překvapivého momentu. Muzikál ale považuje za příjemnou oddechovku.¹⁵⁶

Lovecké scény z Dolního Bavorska vyprávějí o strachu z jinakosti. Děj se odehrává v poválečné bavorské vesnici, kde vládou velice konzervativní názory a kde je každá odlišnost považována za zločin. Hlavní postava Abram provokuje vesničany tím, že je homosexuál. Začlenění do vesnické společnosti se nedočkají ani přistěhovalci ze Slezska. Pomluvy a psychická šikana jsou jedněmi z hlavních motivů hry. Podle Lukáše Dubského se jedná o zalidněnou hru, v níž bude divákovi možná trvat, než se zorientuje. Přesto jde o silný příběh, který nutí diváka k zamyšlení.¹⁵⁷

¹⁵⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Česká premiéra s pointou a svižným tempem. In *Pardubický deník*, č. 295, datum 19.12.2016. s. 3.

¹⁵⁵ DUBSKÝ, Lukáš. Česká premiéra s pointou a svižným tempem. In *Pardubický deník*, č. 295, datum 19.12.2016. s. 3.

¹⁵⁶ ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. Muzikál *Kiss me, Kate* je příjemná oddechovka. In *Pardubický deník*, č. 75, datum 29.3.2017. s. 2.

¹⁵⁷ DUBSKÝ, Lukáš. *Lovecké scény* vypráví o světě, kde se jinakost netoleruje. In *Pardubický deník*, č. 112, datum 16.5.2017. s. 2.

V červenci 2017 uvedlo Východočeské divadlo premiéru hry režiséra Petra Novotného *Rasputin*. Děj je zasazen do roku 1948, kdy Maria Rasputinová pracuje na knize vzpomínek při příležitosti 30. výročí vyvraždění Romanovců. Rasputin je znám jako muž s léčitelskými schopnostmi, který mívá vidiny, ale začíná mluvit i do politiky, a tak se stává pro nespočet lidí nepohodlným. Silné drama odlehčují i humorné prvky. „*Správnou volbou je i obsazení hlavní role. Ladislav Špiner podává po celou dobu vyrovnaný výkon, nesklouzává k patosu a přehnanému afektu. Jeho vnitřně rozervaný Rasputin je naprosto uvěřitelný.*“¹⁵⁸ Lenka Štěpánková ocenila hlavně mimořádné herecké výkony a hudbu Ondřeje Soukupa, která dodává představení na dramatickosti. Jako jediné negativum vidí délku hry, která trvá bezmála tři hodiny.¹⁵⁹

Komedii zvanou *Z postele do postele* od Alana Ayckbournu zařadilo pardubické divadlo na svůj repertoár. Lukáš Dubský ji považuje v režii Zdeňka Duška za zábavnou oddechovku, která bude mít u diváků jistě úspěch. Hlavními aktéry jsou čtyři manželské páry. Nejvíce humoru plyne z drobných nedorozumění v partnerských vztazích, někdy shody na nepodstatných drobnostech, někdy hádky svědčí o manželské krizi. Podle Dubského byli nejuvitnější dvojicí Milan Němec a Petra Janečková, kteří se jako dlouholeté opory pardubického divadla velmi dobře znají. Nejtěžší úlohu měla Veronika Malá, která musí neustále kolísat na hraně hysterie. V roce 2015 uvedlo Východočeské divadlo Ayckbournovu hru *Rodinný podnik*, ale dle názoru Dubského je *Z postele do postele* mnohem povedenější.¹⁶⁰

Komedie s názvem *Commedia finita*, odehrávající se na pohřbu Emy Destinnové, je podle Lenky Štěpánkové vydařenou hrou, která doslova baví a je úderná. Vypovídá hlavně o negativních ženských vlastnostech, které popisuje s nadhledem a vtípem. Jediné, co se podle Štěpánkové dá říci proti, je poněkud pomalý začátek, kdy se připravuje pohřeb. To však vyvažují vynikající herecké výkony všech čtyřech hlavních protagonistek, které působí dojmem, že si představení užívají.¹⁶¹

Poslední premiérou roku 2017 se stala dramatisace románu *Kalibův zločin*. Téma manipulace v partnerských vztazích vždycky bylo, je a bude. Podle Lukáše Dubského byl

¹⁵⁸ ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. Rasputin staví na kvalitních hereckých výkonech a sugestivní hudbě Ondřeje Soukupa. In *Pardubický deník*, č. 153, datum 3. 7. 2017. s. 3.

¹⁵⁹ ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. Rasputin staví na kvalitních hereckých výkonech a sugestivní hudbě Ondřeje Soukupa. In *Pardubický deník*, č. 153, datum 3. 7. 2017. s. 3.

¹⁶⁰ DUBSKÝ, Lukáš. Nová komedie čerpá humor z neshod v manželství. In *Pardubický deník*, č. 249, datum 26.10.2017. s. 2.

¹⁶¹ ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. *Commedia finita*: komedie, která se podařila. Je plná vtípu i nadhledu. In *Pardubický deník*, č. 237, datum 12.12.2017. s. 3.

nepochopitelně upozaděn Smrž, Kalibův švagr v podání Ladislava Špinera, na kterém mohli tvůrci dobře ukázat dnes stále aktuální téma touhy po penězích a zisku. „*Hlavní pozornost na sebe pochopitelně strhává Milan Němec, který v roli Vojty Kaliby opět ukazuje, jak mimořádně tvárným je hercem. Kaliba je v jeho podání extrémně plachý, nejde tady o pouhou nesmělost, spíše se už jedná o vážnější psychický problém. K nejsilnějším scénám patří ty, ve kterých Vojta dojemně ilustruje hluboký cit k zemřelé matce.*“¹⁶² Hra má možnost zaujmout silným příběhem a některými výkony herců, ale nepovažuje ji však za výraznější přestavení.¹⁶³

V březnu 2018 si Východočeské divadlo připomnělo výročí sto let od vzniku Československa inscenací s názvem *Tančírna*. Zvláštností je, že herci téměř nemluví, vyjadřují se jen mimikou a tancem. Divákovi v orientaci pomáhají útržky rozhlasových zpráv o historii. Není jednoduché se rozhodnout, čemu dát v ději větší prostor. Dle názoru Lukáše Dubského se na jevišti plně nepodařilo ztvárnit rozporuplnou osobnost Edvarda Beneše a ztvárnění Václava Klause působilo poněkud lacině. Celkově však hru hodnotí jako zdařilé ohlédnutí za našimi dějinami.¹⁶⁴

3.3.2 Jak Pardubický deník hodnotí herce

Východočeské divadlo se, dle Tomáše Dvořáka, také může pyšnit úspěchy na mezinárodní úrovni, kdy do programu druhého ročníku Festivalu her Martina McDonagha, který se konal v ruském Permu, přispěli tragikomedii *Mrzák inishmaanský*. Cenu pro nejlepšího herce ve vedlejší roli získal člen pardubického divadelního souboru Zdeněk Rumpík.¹⁶⁵

Nejoblíbenějšími herci v posledních letech jsou bezpochyby herci Ladislav Špiner a Petra Janečková. Pardubický deník jako nejlepší herecké výkony roku 2014 hodnotí Jiřího Kalužného v roli logopeda Lionela Loguea ve hře *Králova řeč*, jež dominoval i vedle velmi dobrého Martina Mejzlíka v hlavní roli Bertieho, nebo také Martinu Sikorovou jako Sally

¹⁶² DUBSKÝ, Lukáš. Poslední premiérou roku je thriller z Podkrkonoší. In *Pardubický deník*, č. 215, datum 21.12.2017. s. 2.

¹⁶³ Tamtéž, s. 2.

¹⁶⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Útržky z českých dějin připomínají tancem. In *Pardubický deník*, č. 62, datum 14.3.2018. s. 2.

¹⁶⁵ DVOŘÁK, Tomáš. Pardubický Mrzák uspěl v Rusku. Permský festival ocenil herce Zdeňka Rumpíka. In *Pardubický deník*, č. 240, datum 13.10.2016. s. 17.

Bowles v muzikálu *Cabaret*, která podle Lukáše Dubského vynikla v hereckých i činoherních úlohách.¹⁶⁶

Velice dobře hodnotí Tomáš Dvořák Petru Janečkovou, která přípravě na roli Lízy Doolittleové věnovala mnoho času. Celá hra *My Fair Lady* je v první řadě jejím hereckým koncertem, kdy proměnu z chudé dívky na dámu s vybraným chováním dokázala vystihnout způsobem hodným obdivu. Podle Dvořáka je rozkošná a okouzující. Také Jiří Kalužný skvěle ztvárnil svou roli Henryho Higginse jako člověka, který dovede rozpoznat původ člověka podle přízvuku, avšak jednat s nimi už mu činí potíže. Skvěle si poradil i s pěveckou stránkou role.¹⁶⁷

3.3.3 Neobyčejná představení na Kunětické hoře

V červnu 2008 zavítal na Kunětickou horu legendární příběh lásky, vášně, pýchy a touhy po svobodě s názvem *Cikáni jdou do nebe*. Podle Tomáše Dvořáka se nestává příliš často, abys se hned při prvním uvedení inscenace ozývalo z hlediště slůvko „bravo.“ Tady tomu ale tak bylo a bylo to oprávněné. Dvořák velice oceňuje kulisy, které stály za pohled, stejně jako zajímavou, skoro až nebeskou scénu, náročnou choreografii nebo kostýmy. Bez velice dobrého hodnocení nezůstávají ani herecké výkony jak dvou hlavních protagonistů Martina Mňahončáka a Kristiny Jelínkové, kteří byli dle Dvořáka velmi dobře typově obsazeni, tak i mladých herců, kteří se na scéně objevili. Inscenace byla silným diváckým zážitkem.¹⁶⁸

Na Kunětické hoře se v červnu 2011 odehrála parodie románu Julese Vernea *Tajemný hrad v Karpatech*. Rozjezd inscenace je podle Lukáše Dubského poněkud pomalejší, jak se ale hlavní protagonisté dostanou do Karpat, tempo se viditelně zlepšuje. Ústřední dějová linie, kterou je putování hraběte Teleka s jeho věrným sluhou Roczkem, aby našli jeho unesenou snoubenku, má v pardubické verzi spoustu odboček. Je znát, že režisér Jiří Seydler herce velmi dobře zná, protože většina rolí je velmi přesně typově obsazena. Za velmi povedenou považuje také hudební a kostýmní složku. Inscenace má být především zábavná, proto obsahuje mnoho vsuvek nebo citací z jiných děl. Prostředí otevřené scény dodalo inscenaci na atmosféře.¹⁶⁹

¹⁶⁶ DUBSKÝ, Lukáš. Nejoblíbenější herci divadla? Vítěžili Špiner a Janečková. In *Pardubický deník*, č. 60, datum 12.3.2015. s. 3.

¹⁶⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *My Fair Lady* v divadle. In *Pardubický deník*, datum 11.12.2006. s. 10.

¹⁶⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Na vyhlídce hradu pomáhal „Cikánům“ také zářící měsíc. In *Pardubický deník*, č. 140, datum 16.6.2008. s. 5.

¹⁶⁹ DUBSKÝ, Lukáš. Kunětická hora se proměnila v tajemný karpatský hrad. In *Pardubický deník*, č. 132, datum 6.6.2011. s. 3.

V červnu 2013 uvedlo Východočeské divadlo poslední premiéru sezony na Kunětické hoře v režii Michaela Taranta známý český muzikál *Balada pro banditu*. Tarant zvolil pro inscenaci velkooperní aranžmá, což znamená velké množství postav, takže neznalí diváci budou v prvních minutách jako Alenka v říši divů. Postupem času se situace zpřehlední. Podle Lukáše Dubského rustikální výprava Tomáše Moravce přesně zapadá na Kunětickou horu, diváci mohli také vidět velké množství ohňů. Za vynikající označuje také hudební aranžmá, které bylo upraveno spíše folklorně, a jehož autorem je šéfdirigent Komorní filharmonie Pardubice Marko Ivanović. Hlavní role si zahráli Jan Musil a Petra Tenorová. „*Představitel hlavní postavy Nikoly Šuhaje Jan Musil občas svádí se zpěvem boj, měl by především zapracovat na jeho technice. Na Kunětické hoře se díky otevřenému prostranství tóny rozplynuly, ale v divadelním interiéru jsou pěvecké nedostatky lépe zachytitelné.*“¹⁷⁰ Herecky vynikl Petr Dohnal jako lstivý žid Mageri. Dubský celkově zhodnotil hru jako velkolepou podívanou se spoustou externistů, efektů, ale také čitelným a divácky vděčným příběhem, kdy si divák přijde na své.¹⁷¹

V létě 2015 uvítala Kunětická hora Východočeské divadlo Pardubice se slavnou westernovou parodií *Limonádový Joe*. Hudební komedie není doslovným prepisem filmového scénáře, přesto se diváci dočkali všech notoricky známých hlášek a písní. Lukáš Dubský vytknul hře úplný začátek představení, které trochu nudilo, následně ho ale nastartovala povedená hudební čísla. Podle Dubského mohly být některé scény vyškrtnuty, což by urychlilo tempo inscenace. Celkově však Dubský vidí představení jako povedené. Působí lehce a uvolněně. Vyzdvihl Josefa Pejchala v titulní roli Joea pro jeho skloubení sympatáka s pobaveným glosátorem. Dobře zvládl i pěveckou část role, kdy se nesnažil napodobit Karla Gotta z filmové verze, ale zůstal svůj.¹⁷²

Na Kunětickou horu se opět v létě 2016 vrátilo divadlo premiérou známé starofrancouzské pohádky *Kráska a zvíře*. Příběh této pohádky zná asi každé dítě, většina dospělých také. V divadelní verzi Františka Hrubína se setkání *Krásky a Zvířete* odkládá a vzniká tak prostor pro vnitřní boj hlavního hrdiny o vlastní duši. „*Josef Lásko, který se skrývá pod povedenou maskou Zvířete, měl nesmírně obtížnou úlohu. Veškeré odstíny charakteru své postavy musel odehrát pouze za pomoci hlasu a řeči těla. Přesto dokázal herec, i díky precizní jevištní mluvě, přesně zachytit postupnou proměnu ze zahořklé bytosti bez jakýchkoli citů až po*

¹⁷⁰ DUBSKÝ, Lukáš. Balada pro banditu jako velkolepá podívaná s efekty. In *Pardubický deník*, č. 141, datum 18.6.2013. s. 10.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 10.

¹⁷² DUBSKÝ, Lukáš. Joe je zábavnou podívanou hlavně díky hudebním číslům. In *Pardubický deník*, č. 138, datum 15.6.2015. s. 3.

zdanlivě nešťastně zamilovaného mladíka.“¹⁷³ Dubský také podtrhl práci režiséra Petra Novotného, jehož nápad nenechat mluvit Zvíře se zrcadlem, ale s jeho alter egem v roli Ladislava Špinera, patří k jedněm z nejlepších částí této nově nastudované inscenace. Inscenace se líbila také díky bohatým kostýmům Romana Šolce. O hudební doprovod se postaral oblíbený zpěvák Michal Hrůza. Tato inscenace plně využívá výhod exteriérové scény pod Kunětickou horou.¹⁷⁴

3.2 Jak je VČD hodnoceno v dalších periodikách (Mladá fronta Dnes, Pardubický Patriot, Pernštejn, Právo a další)

Tato kapitola poskytne zběžný náhled toho, jak je Východočeské divadlo hodnoceno v několika dalších periodikách. Na několika příkladech budu ilustrovat, jak tyto tiskoviny posuzují dění v pardubickém divadle. Podle těchto ukázek si můžeme udělat představu o odlišnostech mezi přístupem *Pardubického deníku* a jiných listů. Zároveň si ale uvědomuji, že by to bylo téma na jinou bakalářskou práci, která by se soustředila právě na deníky jako *Mladá fronta Dnes*, *Pardubický Patriot* nebo *Pernštejn*. Má práce se soustředí především na *Pardubický deník*. Přesto považuji za důležité uvést několik ukázek, čistě jen pro porovnání.

V květnu 2007 recenzoval v *Mladé frontě Dnes* Jaroslav Pokorný pardubickou premiéru hry *Maja*. V úvodu uvádí několik základních informací o inscenaci jako takové, nadále se věnuje tomu, jak konkrétně to již vypadalo na jevišti. Podle Pokorného jsou postavy živé a hra má tempo. Kvituje výběr hudby režiséra Michaela Taranta, ve které se odráží příběh a propojuje realitu se snem. Navíc důmyslná scéna Dany Hávové umocňuje tajemnou atmosféru a podporuje dynamičnost inscenace.¹⁷⁵ „Z hereckých výkonů jsou díky maximálnímu prožitku nejvýraznější Lucie Štěpánková a Martina Sikorová. Ale i ostatní herečky dokazují, že v dámské části souboru je v Pardubicích skryt velký potenciál. Přidá-li se k tomu ještě hostující Daniel Rous, je náhle na jevišti osm výrazných postav, které cosi spojuje. Všechny jsou stejně důležité. Všechny jsou osobnostmi,“¹⁷⁶ uvedl Pokorný.

V *Mladé frontě Dnes* vyšel v březnu 2008 článek vztahující se ke komedii *Urvi to!* s podtitulem aneb *Co (všechno) je na prodej*, kterou uvedlo Východočeské divadlo jako hru

¹⁷³ DUBSKÝ, Lukáš. Kráska a zvíře naplno využívá možností venkovní scény. In *Pardubický deník*, č. 138, datum 13. 6. 2016. s. 3.

¹⁷⁴ DUBSKÝ, Lukáš. Kráska a zvíře naplno využívá možností venkovní scény. In *Pardubický deník*, č. 138, datum 13. 6. 2016. s. 3.

¹⁷⁵ POKORNÝ, Jaroslav. Sedm žen v keltském rytmu. In *Mladá fronta Dnes*, r. 18, č. 119, datum 23.5.2007. s. 15.

¹⁷⁶ Tamtéž, s. 15.

Davida Williamsona. V úvodu Jiří Tůma uvede čtenáře do obrazu několika krátkými odstavci, které nastíní, o čem hra pojednává. Diváky informuje také o tom, kterou verzi hry v Pardubicích uvidí. „Autor nejdříve napsal verzi australskou, která měla premiéru v Melbourne, kde se také odehrává. Později si ji vyžádali v Londýně a on děj přepsal tak, že se odehrává v New Yorku. My jsme s vybrali tu druhou, protože New York a ‚americký sen‘ nám jsou bližší a jména malířů v americké verzi nám jsou známá, kdežto australské malíře vůbec neznáme,“¹⁷⁷ uvedla dramaturgyně divadla Jana Pithartová. Režie se ujal Jiří Seydler a v hlavní roli diváci uvidí velmi oblíbenou herečku Petru Janečkovou. Tůma ještě uvádí, na které hry se mohou diváci těšit v následujících několika měsících.¹⁷⁸

Celkově se *Mladá fronta Dnes* soustředí spíše na to, aby upozornila diváky, co se ve Východočeském divadle připravuje, co mohou shlédnout a na koho se mohou těšit na jevišti, spíš, než aby uváděla recenze a kritiky her již uvedených. Když už takovouto recenzi uveřejní, většinou se soustředí na všechny aspekty hry. Pokaždé můžeme najít několik krátkých informací o dané hře, tzn. kdo ji napsal, o čem pojednává atd. Poukáže jak na herecké výkony, tak na práci režiséra, jak vypadá scéna, popřípadě jak k celé hře ladí hudba. Povětšinou je článek doplněn názorem nějakého člena pardubického souboru, jako jsou herci, režiséři nebo například dramaturgové.

Velice podobně, dá se říci skoro totožně, je tomu i v *Pardubickém Patriotovi* nebo deníku *Právo*, kde se převážně objevují „tipy“, jakou kterou hru mohou čtenáři navštívit ve Východočeském divadle Pardubice. V *Právu* takto zvou čtenáře na inscenaci *Hoří, má panenko*. Zdeněk Seiner píše: „Východočeské divadlo Pardubice na tento víkend připravilo premiéry divadelní verze tohoto tragikomického příběhu. Její stažení z repertoáru ale tentokrát nehrozí.“¹⁷⁹ Také zmiňuje, že režisér Petr Novotný původně zvažoval přenesení děje do současnosti, ale nakonec diváky vtáhnou do děje „šedesátky“, ve kterých se odehrává i filmová verze. A nakonec dodává, že diváci mohou v hlavních rolích vidět například Jiřího Kalužného, Jana Musila, Martina Mejzlíka nebo Milana Němce.¹⁸⁰

V týdeníku *Pernštejn* ale přece jenom převažují recenze. Jako příklad uvedu recenzi, kterou vypracovala Milada Velehradská ke hře *Mohla to být hvězdná chvíle*. Na začátku nás čeká pár řádků o hře, jejím autorem, je Paul Barz a v Pardubicích ji režíroval Michael Tarant.

¹⁷⁷ TŮMA, Jiří. Divadlo: komedie o moci peněz. In *Mladá fronta Dnes*, r. 19, č. 63, datum 14.3.2008. s. 15.

¹⁷⁸ TŮMA, Jiří. Divadlo: komedie o moci peněz. In *Mladá fronta Dnes*, r. 19, č. 63, datum 14.3.2008. s. 15

¹⁷⁹ SEINER, Zdeněk. Hoří, má panenko. Tentokrát v divadle. In *Právo*, r. 26, č. 280, datum 1. 12. 2016. s. 13.

¹⁸⁰ SEINER, Zdeněk. Hoří, má panenko. Tentokrát v divadle. In *Právo*, r. 26, č. 280, datum 1. 12. 2016. s. 13.

Následně recenze přechází k samotnému hodnocení. „*Nezastupitelnou roli tu hraje hudba, při jejímž výběru má režisér šťastnou ruku, využívá ji s citem a zasvěceností, není pouhou kulisou, dominuje, ale bez toho, že by ubírala prostor hereckému projevu. Prostě celý arsenál výrazových prostředků je využitý s mírou a funkčně. Herecké obsazení se pak vyznačuje pozoruhodnou vyrovnaností, pravda, že malé rozdíly mezi jednotlivými představiteli existují, nesou však podstatné, vždyť jejich zásluhou dramatická předloha ožije v pozoruhodných výkonech,*“¹⁸¹ uvedla Velehradská. Dále se věnuje i konkrétním hereckým výkonům, nebo také scéně. Velehradská tedy postihla všechny důležité aspekty představení.

¹⁸¹ VELEHRADSKÁ, Milada. Hvězdná chvíle na pardubickém jevišti. In Pernštejn, r. 4, č. 46, datum 11. 12. 2017. s. 11.

4. Shrnutí

Pardubický deník klade ve svých recenzích a kritikách v období od roku 2000 do současnosti největší důraz především na herecké výkony. Dále ho zajímá práce režiséra, jak je postavená scéna nebo výběr hudby dotvářející atmosféru představení. Zejména u muzikálových představení věnuje pozornost také kostýmům a pěveckému umu hereckého souboru. Pokud se jedná o představení pod širým nebem na Kunětické hoře, hodnotí recenzenti zejména připravenost scény a to, jak se herci vyrovnali s jiným prostředím. Ne vždy se ale divadelnímu souboru podaří stoprocentně vyrovnat s venkovními podmínkami. Podle mého názoru dokáží recenzenti téměř vždy postihnout všechny aspekty představení. Samozřejmě tím, že největší část je věnována hereckým výkonům, mohlo by se zdát, že ostatní stránky jsou mírně upozaděny.

Rámec recenzí se za těch bezmála dvacet let příliš nezměnil. Je to stále tentýž model. Recenze téměř pokaždé začíná krátkým úvodem, ve kterém je představena samotná hra. Následuje další část, ve které je představen přístup a práce režiséra, dramaturga nebo scénografa. A již tradičně tvoří hlavní část hodnocení hereckých výkonů. V některých případech se v recenzích objevují i postřehy členů divadelního souboru. Často si autoři recenzí také všimají délky představení, kterou povětšinou hodnotí téměř jako ideální, ale najdou se i výjimky, kdy je představení příliš dlouhé a pomohlo by mu výraznější zkrácení. Na konci recenzí v drtivé většině případů nalezneme krátké celkové zhodnocení právě odehrané hry. Téměř pokaždé je recenze doplněna fotografií z daného představení, díky které si čtenář může „udělat obrázek“ o tom, jak to na jevišti vypadalo.

Obvykle jsou hodnoceny pozitivně především herecké výkony. Neznamená to ovšem, že nejlepší hodnocení musí zákonitě dostat hlavní představitelé, neřídka kdy vynikají i herci ve vedlejších rolích. Ale i herecký výkon nemusí být vždy perfektní a snad nikomu se nevyhne občasné vybočení ze standardu, ne vždycky role dotyčnému představiteli „sedne.“ Občas se tedy setkáme i s poměrně negativním hodnocením. Snad nejvíce se v repertoáru Východočeského divadla daří muzikálům, které nechávají vyniknout pěveckým možnostem jak dámské, tak i pánské části souboru, a především kostýmům a scéně. Velmi oblíbená jsou také scénická čtení odehrávající se na Malé scéně ve dvoře, kde jsou herci divákům doslova na dosah ruky, a ve kterých leckdy vynikne spontaneita nebo spolupráce herců s publikem.

Závěr

Východočeské divadlo Pardubice uvedlo od roku 2000 nespočet her. V bakalářské práci jsme se pokusili vystihnout vývoj pohledu na ně a zmapovat kritickou recepci tvorby VČD v prvních dvou desetiletích tohoto století.

V první části práce jsme nastínili historii Východočeského divadla, které je ve svých počátcích spojeno s dobou Pernštejnů. Chronologicky jsme popsali vývoj VČD od jeho počátků do současné doby, jak z hlediska historického kontextu, tak z hlediska vedení divadla. VČD bylo slavnostně otevřeno 11. prosince 1909. Ve 20. století se muselo vypořádat s nelehkými situacemi. Například když ho na počátku třicátých let postihl požár, nebo když se muselo potýkat s politickými režimy. Po roce 1989 se divadlo stalo středem politického zájmu. Po roce 2000 se navrátila důvěra v divadlo, což lze dokládat i nárůstem společenské satiry. V tomto období se také zvýšila snaha o získání diváka. Neopomněli jsme zmínit významné osobnosti, které jsou s VČD spojeny napříč stoletím. A to jak herce, herečky, režiséry nebo také ředitele divadla.

Než jsme se dostali ke třetí, klíčové části, posloužila nám jako můstek druhá kapitola o médiích, kde jsme si definovali, co jsou masová média, regionální periodika, nebo co by měla mediální zpráva obsahovat. Mediální ohlas je pro VČD velice důležitým faktorem, který napomáhá k jeho propagaci a k lepší informovanosti o umělecké činnosti divadla, jak pro odbornou, tak pro laickou veřejnost.

Třetí, stěžejní kapitola plní cíl, který jsme si nastavili na počátku práce – a to analyzovat kritickou recepci tvorby VČD. Primárně jsme se soustředili na kritické ohlasy v *Pardubickém deníku*, kde se recenzemi her zabývali Tomáš Dvořák, Lukáš Dubský, Milada Velehradská, Lenka Štěpánková nebo Jiří Sejkora. Celkově můžeme říci, že tito recenzenti kladou největší důraz na herecké výkony, které tvoří stěžejní část jejich hodnocení. Zajímá je, jak se herci a herečky s danou rolí jedním slovem popasovali. Dále je zajímavá práce režiséra, scénografa nebo hudební složka představení. Zejména pokud jde o muzikály, věnují pozornost také kostýmům a pěvecké dovednosti hereckého souboru. Při analyzování velkého množství recenzí jsem shledala, že recenzenti jsou schopni téměř vždy zachytit všechny aspekty představení. Podle mého názoru to, že se recenzenti nejvíce zabývají hereckými výkony příliš neupozaduje ostatní hlediska.

Struktura recenzí, dle mého názoru, zůstává takřka nezměněna. Je to stále téměř shodný vzor, ve kterém je v úvodu pokaždé představena samotná hra. V další části recenzenti hodnotí přístup a práci režiséra, dramaturga nebo scénografa. A jako obvykle největší část obsáhne hodnocení hereckých výkonů. V některých recenzích občas vídáme i připomínky příslušníků divadelního souboru. Nezřídka si recenzenti povšimnou délky představení, které převážně shledávají jako adekvátní, ale přesto se najdou případy, kdy by doporučovali inscenaci zkrátit, někdy dokonce výrazně. Celkové zhodnocení a případné doporučení dané hry divákům uzavírá celou recenzi. Za dobré doplnění těchto kritických ohlasů považuji fotografie z představení, které čtenáři navodí představu, co se asi mohlo odehrávat na jevišti. Zároveň si uvědomuji, že *Pardubický deník* není odborné teatrologické periodikum, a že spíše, než nějakou hlubokou analýzu uměleckých aspektů inscenací chce čtenářům předložit text, v němž je bude informovat o dané hře nebo třeba i zvát na dotyčné představení.

Ze všech složek představení bývají obvykle nejvíce kladně hodnoceny zejména výkony herců. Mohlo by se zdát, že takřka vždy oslní herci v hlavních rolích, ale mnohdy je opak pravdou, a i menší role může zaujmout více než ta titulní. Během výzkumu jsem se tak setkala i s celkem negativním hodnocením. Při analýze kritických ohlasů jsem si povšimla, že nejlépe jsou hodnoceny z žánrového hlediska muzikály, jež dávají vyniknout pěveckým vlohám jak dámské, tak i pánské části souboru. U muzikálových představení si recenzenti všímají také kostýmů a scény.

Uvědomuji si, že celkový mediální obraz VČD je spoluutvářen řadou dalších aspektů, které nelze opomenout. Vedle kritik a recenzí jsou to rozhovory, zprávy, pozvánky, webová prezentace, sociální sítě a další. Tohle by už ovšem byl námět pro jinou práci...

Seznam pramenů a literatura

Prameny – kritiky a recenze:

DUFKOVÁ, Kateřina. Peckovi Tučňáci na arše je hra pro děti i jejich rodiče. In *Pardubický deník*, č. 52, datum 3.3.2015. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Apartmá hotelu Plaza nabízí pohledy na manželská trápení. In *Pardubický deník*, č. 82, datum 8.4.2013. s. 8.

DUBSKÝ, Lukáš. Balada pro banditu jako velkolepá podívaná s efekty. In *Pardubický deník*, č. 141, datum 18.6.2013. s. 10.

DUBSKÝ, Lukáš. Cabaret zachycuje milostné příběhy i nástup nacismu. In *Pardubický deník*, č. 52, datum 3.3.2014. s. 8.

DUBSKÝ, Lukáš. Česká premiéra s pointou a svižným tempem. In *Pardubický deník*, č. 295, datum 19.12.2016. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Divadelní detektivce chybí přímočarý „tah na branku“. In *Pardubický deník*, č. 101, datum 30.4.2013. s. 1.

DUBSKÝ, Lukáš. Divadelní zpracování Jména růže svádí s knihou a filmem od počátku nerovný souboj. In *Pardubický deník*, č. 286, datum 1.12.2013. s. 8.

DUBSKÝ, Lukáš. Hasičský bál v divadle pobaví, i když v tombole nevyhrajete. In *Pardubický deník*, č. 284, datum 6.12.2016. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Herci při nové pohádce spolupracují s dětskými diváky. In *Pardubický deník*, č. 237, datum 10.10.2012. s. 12.

DUBSKÝ, Lukáš. Herecká dílna se povedla, Mrzák u diváků zabodoval. In *Pardubický deník*, č. 218, datum 17.9.2012. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Holky z kalendáře jsou velkou šancí pro dámskou část souboru. In *Pardubický deník*, č. 294, datum 17. 12. 2012. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Joe je zábavnou podívanou hlavně díky hudebním číslům. In *Pardubický deník*, č. 138, datum 15.6.2015. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Jak oživit skomírající vztah? S inspirací pomůže Sexy prádlo. In *Pardubický deník*, č. 86, datum 13.4.2016. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Kejklír z Lublinu v pardubické inscenaci postupně zjišťuje, že sám před sebou neuteče. In *Pardubický deník*, č. 45, datum 23.2.2015. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Králova řeč přináší lidské drama na pozadí velkých dějin. In *Pardubický deník*, č. 99, datum 28.4.2014. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Kráska a zvíře naplno využívá možností venkovní scény. In *Pardubický deník*, č. 138, datum 13. 6. 2016. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Kunětická hora se proměnila v tajemný karpatský hrad. In *Pardubický deník*, č. 132, datum 6.6.2011. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Lháři sází na černý humor. Pomohla by jim kratší stopáž. In *Pardubický deník*, č. 241, datum 14.10.2014. s. 10.

DUBSKÝ, Lukáš. Liška v kurníku nabízí současnou politiku na dlani. Jména nepotřebuje. In *Pardubický deník*, č. 52, datum 3.3.2011. s. 10.

DUBSKÝ, Lukáš. Lovecké scény vypráví o světě, kde se jinakost netoleruje. In *Pardubický deník*, č. 112, datum 16.5.2017. s. 2.

DUBSKÝ, Lukáš. Malá scéna se promění v archu s povedenou trojicí tučňáků. In *Pardubický deník*, č. 48, datum 26.2.2015. s. 3

DUBSKÝ, Lukáš. Markéta Lazarová úspěšně zahájila jubilejní sezonu. In *Pardubický deník*, č. 244, datum 19.10.2009. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Nejoblíbenější herci divadla? Vítěžili Špiner a Janečková. In *Pardubický deník*, č. 60, datum 12.3.2015. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Největším kladem Zojčina bytu jsou herecké výkony. In *Pardubický deník*, č. 140, datum 17.6.2014. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Netradiční večírek plný ponížení přináší silné emoce i krutý humor. In *Pardubický deník*, č. 87, datum 14.4.2015. s. 10.

DUBSKÝ, Lukáš. Normální debil je mozaika ze života pubertáka. In *Pardubický deník*, č. 232, datum 4. 10. 2016. s. 8.

DUBSKÝ, Lukáš. Nová inscenace je skládkou tří her. Spojuje je téma nevěry. In *Pardubický deník*, č. 49, datum 27.2.2012. s. 8

DUBSKÝ, Lukáš. Nová komedie čerpá humor z neshod v manželství. In *Pardubický deník*, č. 249, datum 26.10.2017. s. 2.

DUBSKÝ, Lukáš. Nová komedie představí tři bratry v hromadě nesnází. In *Pardubický deník*, č. 245, datum 21.10.2013. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Od krádeže šamponu vede cesta až k těžkým zločinům. In *Pardubický deník*, č. 296, datum 21.12.2015. s. 9.

DUBSKÝ, Lukáš. Pardubická Čekárna budoucnost je zdařilá ukázka současné německé dramatiky. In *Pardubický deník*, č. 107, datum 9.5.2014. s. 8.

DUBSKÝ, Lukáš. Pardubické Zpívání v dešti je velmi příjemnou retrokomedií. In *Pardubický deník*, č. 79, datum 2.4.2012. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Pardubický Blbec k večeři nejen baví, ale také dojíká. In *Pardubický deník*, č. 112, datum 14.5.2012. s. 7.

DUBSKÝ, Lukáš. Pardubický Othello nabízí komorní psychologické drama. In *Pardubický deník*, č. 244, datum 18.10.2016. s. 16.

DUBSKÝ, Lukáš. Pivo a ženy přináší na malou scénu neobvyklou dramaturgii. In *Pardubický deník*, č. 17, datum 21.1.2016. s. 7.

DUBSKÝ, Lukáš. Poslední premiérou roku je thriller z Podkrkonoší. In *Pardubický deník*, č. 215, datum 21.12.2017. s. 2.

DUBSKÝ, Lukáš. Romantická komedie Mezi nebem a zemí střídá vtipné pasáže s těmi dojemnými. In *Pardubický deník*, č. 286, datum 8.12.2014. s. 8.

DUBSKÝ, Lukáš. Rozbitý džbán se snaží být satirou současného soudnictví. In *Pardubický deník*, č. 40, datum 17.2.2014. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Stará legenda je přesnou paralelou současné doby. In *Pardubický deník*, č. 298, datum 22.12.2014. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Svůdník a pokrytec. Takový je rovněž pardubický Don Juan. In *Pardubický deník*, č. 283, datum 4.12.2012. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Tragický konec milostného čtyřúhelníku. In *Pardubický deník*, č. 109, datum 12.5.2015. s. 3.

DUBSKÝ, Lukáš. Útržky z českých dějin připomínají tancem. In *Pardubický deník*, č. 62, datum 14.3.2018. s. 2.

DUBSKÝ, Lukáš. V divadle bojují s Bílou nemocí, skvělý je v roli Galéna Milan Němec. In *Pardubický deník*, č. 97, datum 26.4.2016. s. 2.

DUBSKÝ, Lukáš. Východočeské divadlo oslavilo celé století svého trvání. In *Pardubický deník*, č. 290, datum 14.12.2009. s. 2.

DUBSKÝ, Lukáš. Zlo plodí jenom další zlo. Shakespeare je stále aktuální. In *Pardubický deník*, č. 242, datum 16.10.2012. s. 12.

DUBSKÝ, Lukáš. Zojčín byt se do divadla vrátil po 25 letech. In *Pardubický deník*, č. 139, datum 16.6.2014. s. 3.

DVOŘÁK, Tomáš. Antické drama Trójanky dalo prostor též mladým talentům. In *Pardubický deník*, č. 289, datum 12.12.2011. s. 3.

DVOŘÁK, Tomáš. Bláznivé nůžky loni nejvíce lákaly diváky. In *Pardubický deník*, č. 2, datum 3.1.2009. s. 2.

DVOŘÁK, Tomáš. Casonova Jitřní paní: Smrt není nepřítelkyně, ale družka. In *Pardubický deník*, č. 264, datum 10.11.2008. s. 5.

DVOŘÁK, Tomáš. Dvanáct rozhněvaných mužů odměnilo premiérové publikum potleskem ve stoje. In *Pardubický deník*, č. 7, datum 9.1.2012. s. 7.

DVOŘÁK, Tomáš. Charleyova teta: sázka na jistotu se vyplatila. In *Pardubický deník*, č. 41, datum 18.2.2013. s. 8.

DVOŘÁK, Tomáš. Komédie o smutných věcech. In *Pardubický deník*, datum 11.10.2005. s. 7.

DVOŘÁK, Tomáš. Mistr a Markétka uměleckou výhrou. In *Pardubický deník*, datum 21.4.2006. s. 11

DVOŘÁK, Tomáš. Muzikálový klenot v pardubickém divadle. In *Pardubický deník*, č. 35, datum 10.2.2007. s. 12.

DVOŘÁK, Tomáš. My Fair Lady v divadle. In *Pardubický deník*, datum 11.12.2006, s. 10.

DVOŘÁK, Tomáš. Na vyhlídce hradu pomáhal „Cikánům“ také zářící měsíc. In *Pardubický deník*, č. 140, datum 16.6.2008. s. 5.

DVOŘÁK, Tomáš. Normální debil diváky skvěle pobavil. In *Pardubický deník*, č. 116, datum 20.5.2015. s. 8.

DVOŘÁK, Tomáš. Pardubickému divadlu se sázka na jistotu vyplatila. In *Pardubický deník*, č. 82, datum 7.4.2008. s. 5.

DVOŘÁK, Tomáš. Pardubický Mefisto má náboj i skvělého Špinera v hlavní roli. In *Pardubický deník*, č. 91, datum 18.4.2011. s. 12.

DVOŘÁK, Tomáš. Pardubický Mrzák uspěl v Rusku. Permský festival ocenil herce Zdeňka Rumpíka. In *Pardubický deník*, č. 240, datum 13.10.2016. s. 17.

DVOŘÁK, Tomáš. Pardubický Zvoník je silným příběhem o lásce a její moci. In *Pardubický deník*, č. 243, datum 17.10.2011. s. 3

DVOŘÁK, Tomáš. Příjemná hříčka o králi blues. In *Pardubický deník*, datum 2.12.2005. s. 10.

DVOŘÁK, Tomáš. Radúz a Mahulena: Pokus o velkolepé divadlo s velkým D tentokrát v Pardubicích narazil. In *Pardubický deník*, č. 248, datum 21.10.2008. s. 16.

DVOŘÁK, Tomáš. Sedm žen a jeden jediný muž! In *Pardubický deník*, č. 117, datum 21.5.2007. s. 4.

DVOŘÁK, Tomáš. Urvi to! aneb I boháči mají své problémy. In *Pardubický deník*, č. 66, datum 18.3.2008. s. 18.

DVOŘÁK, Tomáš. Uříznutá hlava přímo na jevišti! In *Pardubický deník*, datum 20.3.2006. s. 8.

DVOŘÁK, Tomáš. Úžasná svatební komedie. In *Pardubický deník*, datum 12.12.2005. s. 8.

DVOŘÁK, Tomáš. V divadle o fotbalové špině. In *Pardubický deník*, datum 25.10.2005. s. 10.

DVOŘÁK, Tomáš. V moderně pojatém pardubickém Hamletovi, jehož si zahrál Josef Pejchal, se také střílí! In *Pardubický deník*, č. 287, datum 8.12.2008. s. 13.

DVOŘÁK, Tomáš. V příběhu o zakladateli zbojnictví a folkloru Janíkovi došlo rovněž na krev, sex a mystiku! In *Pardubický deník*, č. 15, datum 19.1.2009. s. 21.

DVOŘÁK, Tomáš. Ve Východočeském divadle našli vraha! In *Pardubický deník*, č. 240, datum 15.10.2007. s. 4.

DVOŘÁK, Tomáš. Velká divadelní steeplechase odhalí i tajemství žokeje Váni. In *Pardubický deník*, č. 237, datum 10.10.2011. s. 3

DVOŘÁK, Tomáš. Východočeské divadlo má od soboty další trhák! Je jím „muzikál superlativů“ Chicago. In *Pardubický deník*, č. 21, datum 26.1.2009. s. 22.

DVOŘÁK, Tomáš. Vztahy na úrovni: Politici kážou vodu, ale pijí víno! In *Pardubický deník*, datum 16.10.2006. s. 8.

DVOŘÁK, Tomáš. Z Jiráskovy hry zajímavá studie o gamblerství. In *Pardubický deník*, č. 60, datum 12.3.2007. s. 10.

POKORNÝ, Jaroslav. Sedm žen v keltském rytmu. In *Mladá fronta Dnes*, r. 18, č. 119, datum 23.5.2007. s. 15.

RUBIŠAROVÁ, Jana. Interiérová úprava Balady se povedla. In *Pardubický deník*, č. 211, datum 10.9.2013. s. 6.

RUBIŠAROVÁ, Hana. Mrzák inishmaanský je třešničkou na repertoáru Východočeského divadla. In *Pardubický deník*, č. 89, datum 15.4.2014. s. 10.

SEINER, Zdeněk. Hoří, má panenko. Tentokrát v divadle. In *Právo*, r. 26, č. 280, datum 1. 12. 2016. s. 13.

SEJKORA, Jiří. Divadelní noc ovládl western a zahraniční telefonní seznam. In *Pardubický deník*, č. 272, datum 23.11.2015. s. 1.

SEJKORA, Jiří. Do zákulisí divadla nebo také do katakomb pod kostelem. In *Pardubický deník*, č. 215, datum 14.9.2015. s. 2.

SEJKORA, Jiří. Konec masopustu, začátek kolektivizace. Hra Josefa Topola nahlíží mezi lidi skrze masky. In *Pardubický deník*, č. 6, datum 8.1.2016. s. 3.

SEJKORA, Jiří. Při jedné z repríz inscenace Tisíce let hudby se chlapci převlékali do dámských garderób. In *Pardubický deník*, č. 19, datum 23.1.2012. s. 8.

SEJKORA, Jiří. Topolovo drama se do Pardubic vrací po 53 letech. In *Pardubický deník*, č. 47, datum 25.2.2016. s. 3.

SVÍTKOVÁ, Pavla. Po dvaceti letech se slavná Markéta Lazarová vrací na prkna Východočeského divadla. In *Pardubický deník*, č. 241, datum 15.10.2009. s. 18.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. Commedia finita: komedie, která se podařila. Je plná vtipu i nadhledu. In *Pardubický deník*, č. 237, datum 12.12.2017. s. 3.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. Muzikál Kiss me, Kate je příjemná oddechovka. In *Pardubický deník*, č. 75, datum 29.3.2017. s. 2.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Lenka. Rasputin staví na kvalitních hereckých výkonech a sugestivní hudbě Ondřeje Soukupa. In *Pardubický deník*, č. 153, datum 3. 7. 2017. s. 3.

TŮMA, Jiří. Divadlo: komedie o moci peněz. In *Mladá fronta Dnes*, r. 19, č. 63, datum 14.3.2008. s. 15.

VELEHRADSKÁ, Milada. Brilantně podané aktuální téma. In *Pardubický deník*, datum 31.12.2005. s. 11.

VELEHRADSKÁ, Milada. Hrubínova love story slaví divácký úspěch. In *Pardubický deník*, datum 26.5.2006. s. 15.

VELEHRADSKÁ, Milada. Hvězdná chvíle na pardubickém jevišti. In *Pernštejn*, r. 4, č. 46, datum 11. 12. 2017. s. 11.

VELEHRADSKÁ, Milada. Komedie k popukání i na festivalu. In *Pardubický deník*, datum 31.1.2006. s. 14.

VELEHRADSKÁ, Milada. Pardubické divadlo opět zaznamenává velký svátek. In *Pardubický deník*, datum 29.1.2007. s. 8.

VELEHRADSKÁ, Milada. Pardubičtí oprášili Havlíčka, na jeviště vstoupil kdysi skandální Muž sedmi sester. In *Pardubický deník*, č. 291, datum 14.12.2007. s. 14.

VELEHRADSKÁ, Milada. Povedená cesta hudebními dějinami. In *Pardubický deník*, č. 64, datum 17.3.2011. s. 7.

VELEHRADSKÁ, Milada. Příjemný a milý dárek z pera Josefa Štolby. In *Pardubický deník*, datum 24.7.2006. s. 9.

VELEHRADSKÁ, Milada. Souznění hudby a slova lze považovat za ojedinělý svátek. In *Pardubický deník*, datum 6.9.2005. s. 10

VELEHRADSKÁ, Milada. Světy a krajiny, které příliš nevnímáme. In *Pardubický deník*, č. 135, datum 11.6.2007. s. 15.

Literatura:

CÍSAŘ, Jan, MOHYLOVÁ, Věra. *Historie divadelní Pardubic a okolí*. Východočeské divadlo Pardubice, 2002. ISBN 80-238-9325-4.

FIALOVÁ, Alena (ed.). *V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2410-7.

HUŇÁČEK, Miloslav, THEIN, Pavel. *A B – Zet Pardubicka. Městské divadlo sešit 34*. Klub přátel Pardubicka s podporou pardubického kraje a Města Pardubic, 2004.

JANOUSEK, Ivo. *Gnozeologie komunikací*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0321-7.

KMONÍČEK, Jan. *Východočeské divadlo Pardubice 1909-1984: 75 let Východočeského divadla*. Pardubice, 1984.

KRAUS, Jiří. *Jazyk v proměnách komunikačních médií*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1578-3.

MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Portál, 1999. ISBN 80-7178-714-0.

OSVALDOVÁ, Barbora. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.

Před oponou, za oponou: osobnosti Východočeského divadla Pardubice 1909-2009. Pardubice: Východočeské divadlo Pardubice, 2014. ISBN 978-80-904883-2-8.

SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0827-8.

SKALECKÁ, Veronika. *Pardubice v období normalizace: politika, kultura a média od srpna 1968 do listopadu 1989*. Červený Kostelec: Pavel Mervant, 2016. ISBN 978-80-7465-231-8.

THOMPSON, John B. *Média a modernita: sociální teorie médií*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0652-6.

Východočeské divadlo Pardubice 1999-2004. Pardubice, 2004. ISBN 80-239-3553-4.

Internetové a ostatní zdroje:

SMETANA, Radek. Duo Janečková-Špiner je nejoblíbenější. Internetové stránky VČD – vcd.cz. Dostupné z: <<http://www.vcd.cz/clanek/petra-janeckova-a-ladislav-spiner-jsou-herci-roku-2017>> datum: 17. 2. 2017.

Pardubický deník. Zpravodajství z Vašeho okolí. Predplatit.cz. Dostupné z: <https://predplatit.cz/detail/pardubicky-denik/35/?gclid=EAIaIQobChMIoKK8wpG84AIVkIGyCh2vIwOyEAAAYASAAEgLQAPD_BwE>

Mladá fronta Dnes. Wikipedie otevřená encyklopedie. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mlad%C3%A1_fronta_DNES>

Region média. Tradiční regionální média v ČR. Www. Regionmedia.cz. Dostupné z:<<http://www.regionmedia.cz/nase-media/detail/284-tydenik-pernstejn-pardubicko>>

Králova řeč. Wikipedie otevřená encyklopedie. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1lova_%C5%99e%C4%8D>

Přílohy

Pohled na Východočeské divadlo Pardubice (Východočeské divadlo Pardubice. Internetové stránky VČD – vcd.cz. Dostupné z: < <http://www.vcd.cz/o-divadle> >)

Summary

This bachelor thesis focuses on critical reception of the East Bohemian Theatre Pardubice in regional press from 2000 to the present. The thesis is divided into four chapters. The first part provides outline of the history of the East Bohemian Theatre Pardubice. We have chronologically described the development of the East Bohemian Theatre since its beginnings to the present in terms of historical context and in theater management. We did not forget to mention important people, who were connected with Pardubice Theater throughout centuries. The second part of the thesis focusses on media, where we defined what is the meaning of mass media. The response of the regional periodicals' and media's is very important factor for the East Bohemian Theatre Pardubice as it helps to promote and raise awareness about artistic activities of the theater. Pardubice periodicals are presented, with particular focus on Pardubice daily.

In the main part critical receptions of the East Bohemian Theatre were analyzed in terms of different aspects - evaluation of actors, director's work, scenographers's work, environment and so on. This chapter divides into five parts. Mainly we focused on critical reviews in the Pardubice daily. Overall, we can say that reviewers focus on acting performance, which is the core of their review. When it comes to musicals, they pay attention to costumes and singing skills of an actor especially. When analyzing a large number of reviews, I found that reviewers are almost always able to capture all aspects of a performance. Most of the reviews were positive, but I also found some negative ones.